

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-10-76-14

Druk nr 2675
Warszawa, 14 sierpnia 2014 r.

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

**- o zmianie ustawy - Prawo o ustroju
sądów wojskowych z projektem aktu
wykonawczego.**

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Sprawiedliwości.

Z poważaniem

(-) Donald Tusk

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów wojskowych

Art. 1. W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. z 2012 r. poz. 952, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 5:
  - a) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Zewnętrzny nadzór nad sądami wojskowymi w zakresie organizacji i działalności administracyjnej sprawuje Minister Sprawiedliwości.”,
  - b) po § 2 dodaje się § 2a w brzmieniu:

„§ 2a. Zewnętrzny nadzór, o którym mowa w § 2, Minister Sprawiedliwości sprawuje przez służbę nadzoru, którą stanowią sędziowie delegowani do Ministerstwa Sprawiedliwości w trybie art. 26 § 1 i 3.”;
- 2) w art. 10 w § 3 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) wyrażanie opinii w sprawie kandydata na prezesa wojskowego sądu okręgowego i prezesa wojskowego sądu garnizonowego;”;
- 3) w art. 11 po § 4 dodaje się § 4a–4e w brzmieniu:

„§ 4a. Minister Sprawiedliwości przedstawia kandydata na prezesa sądu wojskowego Zgromadzeniu w celu wydania opinii. Jeżeli opinia nie zostanie wydana w terminie dwóch miesięcy od dnia przedstawienia kandydata, Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej może powołać prezesa sądu wojskowego bez opinii.

§ 4b. W razie wydania przez Zgromadzenie negatywnej opinii o kandydacie Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej może go powołać po uzyskaniu pozytywnej opinii Krajowej Rady Sądownictwa. Negatywna opinia Krajowej Rady Sądownictwa jest dla Ministra Sprawiedliwości wiążąca. Jeżeli Krajowa Rada Sądownictwa w terminie 30 dni od dnia przedstawienia przez Ministra

---

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 448 i 1247 oraz z 2014 r. poz. 188 i 512.

Sprawiedliwości zamiaru powołania prezesa sądu wojskowego, mimo negatywnej opinii Zgromadzenia, nie wyda opinii, uważa się, że opinia jest pozytywna.

§ 4c. Zastępca prezesa wojskowego sądu okręgowego jest powoływany po zasięgnięciu opinii kolegium właściwego wojskowego sądu okręgowego.

§ 4d. Zastępca prezesa wojskowego sądu garnizonowego jest powoływany po zasięgnięciu opinii kolegium właściwego wojskowego sądu okręgowego i opinii prezesa tego sądu.

§ 4e. Jeżeli opinia, o której mowa w § 4c i § 4d, nie zostanie wydana w terminie 30 dni od dnia przedstawienia kandydata, zastępca prezesa sądu wojskowego jest powoływany bez opinii.”;

4) w art. 13 w § 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) wyrażanie opinii w sprawach powołania prezesów sądów wojskowych i ich zastępców;”;

5) tytuł rozdziału 3 otrzymuje brzmienie:

„Wewnętrzny i zewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością administracyjną sądów oraz administracja sądowa”;

6) w art. 14:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Prezesi sądów wojskowych wykonują czynności z zakresu nadzoru administracyjnego przewidziane w przepisach postępowania sądowego oraz w regulaminach urzędowania, a także inne czynności określone w ustawach i odrębnych przepisach.”;

b) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Prezesi sądów wojskowych mogą zlecać poszczególne czynności z zakresu nadzoru administracyjnego swoim zastępcom, a w szczególnych przypadkach – sędziom.”;

c) po § 3 dodaje się § 3a w brzmieniu:

„§ 3a. Czynności z zakresu wewnętrznego nadzoru administracyjnego, o których mowa w art. 15a § 2 pkt 2, prezes sądu może powierzyć inspektorowi do spraw biurowości.”;

d) po § 4 dodaje się § 5 w brzmieniu:

„§ 5. Prezes sądu okręgowego, na żądanie Ministra Sprawiedliwości, przedstawia mu niezwłocznie informacje o toku postępowania w sprawach.”;

7) w art. 15:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Osoby powołane do nadzoru nad działalnością administracyjną sądów wojskowych mają prawo wglądu w czynności tych sądów, mogą żądać wyjaśnień oraz usunięcia uchybień. Prezesi sądów wojskowych mogą uchylać zarządzenia administracyjne niezgodne z prawem albo naruszające sprawność postępowania sądowego lub z innych powodów niecelowe.”,

b) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. W razie stwierdzenia uchybienia w zakresie sprawności postępowania sądowego prezesi sądów wojskowych mogą zwrócić na to uwagę na piśmie i żądać usunięcia skutków tego uchybienia. Sędzia, którego dotyczy uwaga, może, w terminie 7 dni, złożyć pisemne zastrzeżenie do organu, który zwrócił uwagę, ale to nie zwalnia go z obowiązku usunięcia skutków uchybienia.”,

c) po § 5 dodaje się § 6–8 w brzmieniu:

„§ 6. Prezes lub zastępca prezesa sądu, którego dotyczy uwaga określona w § 4 lub 5, może złożyć pisemne zastrzeżenia właściwemu ministrowi w terminie 14 dni. W przypadku prezesa lub zastępcy prezesa sądu garnizonowego właściwy minister przekazuje kopię zastrzeżeń do wiadomości prezesowi przełożonego wojskowego sądu okręgowego.

§ 7. Właściwy minister w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń może podtrzymać uwagę albo uchylić ją w całości lub w części.

§ 8. Po upływie pięciu lat od zwrócenia uwagi w trybie określonym w § 4 lub 5 ulega ona zatarciu. Jednocześnie prezes sądu zarządza usunięcie z teczki akt personalnych sędziego dokumentów, o których mowa w § 4 i 5.”;

8) po art. 15 dodaje się art. 15a–15g w brzmieniu:

„Art. 15a. § 1. Wewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością sądów wojskowych sprawują prezesi sądów.

§ 2. Prezes sądu, w ramach nadzoru administracyjnego, w szczególności:

- 1) bada sprawność postępowania w poszczególnych sprawach;
- 2) kontroluje działalność sekretariatu sądu;
- 3) bada prawidłowość przydzielania sędziom spraw oraz równomiernego obciążenia ich pracą.

§ 3. Prezes wojskowego sądu okręgowego w ramach nadzoru administracyjnego:

- 1) ustala kierunki nadzoru administracyjnego wykonywanego przez prezesów sądów działających na obszarze okręgu;
- 2) koordynuje czynności z zakresu nadzoru administracyjnego wykonywanego przez prezesów sądów działających na obszarze okręgu;
- 3) kontroluje wykonywanie obowiązków nadzorczych przez prezesów sądów działających na obszarze okręgu oraz wydaje stosowne zarządzenia.

§ 4. Czynnościami z zakresu nadzoru administracyjnego wykonywanymi przez prezesa wojskowego sądu okręgowego są ponadto:

- 1) wizytacja obejmująca pełną działalność administracyjną sądu;
- 2) lustracja obejmująca wybrane zagadnienia z działalności administracyjnej sądu lub wydziału sądu.

Art. 15b. § 1. Wizytacje sądów przeprowadza się co cztery lata.

§ 2. Wizytacje wojskowego sądu okręgowego przeprowadzają sędziowie wizytatorzy zajmujący stanowisko sędziego wojskowego sądu okręgowego z innego okręgu.

§ 3. Wizytacje wojskowego sądu garnizonowego przeprowadzają sędziowie wizytatorzy zajmujący stanowisko sędziego wojskowego sądu okręgowego z okręgu tego sądu.

§ 4. Wizytacji sądu nie może przeprowadzać sędzia wizytator będący małżonkiem, krewnym albo powinowatym jednego z sędziów wizytowanego sądu lub pozostający z jednym z sędziów w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to rodzić uzasadnione wątpliwości co do bezstronności sędziego wizytatora.

§ 5. O planowanej wizytacji zawiadamia się prezesa sądu co najmniej na 30 dni przed przystąpieniem do jej przeprowadzenia.

Art. 15c. § 1. Zewnętrzny nadzór nad działalnością administracyjną sądów obejmuje analizę i ocenę prawidłowości oraz skuteczności wykonywania wewnętrznego nadzoru administracyjnego przez prezesów sądów.

§ 2. Zewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością administracyjną sądów obejmuje ponadto wykonywanie czynności niezbędnych ze względu na wystąpienie uchybień w działalności administracyjnej sądów, a także czynności koniecznych do wykonywania zadań związanych z reprezentowaniem Rzeczypospolitej Polskiej przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka, komitetami traktatowymi ONZ, Trybunałem

Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz międzynarodowymi sądami arbitrażowymi, w zakresie spraw dotyczących działalności sądów.

§ 3. Minister Sprawiedliwości w ramach zewnętrznego nadzoru administracyjnego:

- 1) analizuje informacje roczne o działalności sądów;
- 2) ustala ogólne kierunki nadzoru administracyjnego wykonywanego przez prezesów wojskowych sądów okręgowych;
- 3) kontroluje wykonywanie obowiązków nadzorczych przez prezesów wojskowych sądów okręgowych oraz wydaje stosowne zarządzenia, a ponadto może żądać od prezesa wojskowego sądu okręgowego przedstawienia, w określonym terminie, informacji lub dokumentów dotyczących wykonywania obowiązków nadzorczych, a w uzasadnionych przypadkach – także akt spraw sądowych.

§ 4. W przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności administracyjnej sądu lub niewykonania przez prezesa sądu wojskowego zarządzeń, o których mowa w § 3 pkt 3, Minister Sprawiedliwości może zarządzić:

- 1) przeprowadzenie lustracji sądu lub wydziału sądu;
- 2) przeprowadzenie lustracji działalności nadzorczej prezesa sądu.

§ 5. Zarządzając przeprowadzenie czynności, o których mowa w § 4, Minister Sprawiedliwości wyznacza prezesowi wojskowego sądu okręgowego zakres i termin ich przeprowadzenia. W uzasadnionych przypadkach Minister Sprawiedliwości może zarządzić przeprowadzenie czynności przez sędziów wizytatorów z innego okręgu.

§ 6. W czynnościach, o których mowa w § 4, jako przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości, może brać udział sędzia delegowany do pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości w trybie art. 26 § 1 i 3.

Art. 15d. Prezes wojskowego sądu okręgowego sporządza informację roczną o działalności sądów działających na obszarze okręgu, w zakresie powierzonych mu zadań, którą po zaopiniowaniu przez właściwe kolegium sądu przedkłada Ministrowi Sprawiedliwości nie później niż do końca maja każdego roku.

Art. 15e. § 1. Prezes wojskowego sądu garnizonowego w terminie do końca stycznia każdego roku przedstawia prezesowi wojskowego sądu okręgowego dane niezbędne do sporządzenia informacji rocznej.

§ 2. Prezes wojskowego sądu okręgowego może zażądać od prezesa wojskowego sądu garnizonowego uzupełnienia danych. Uzupełnione dane przedstawia się w terminie 7 dni.

Art. 15f. § 1. Jeżeli z informacji, o której mowa w art. 15d, wynika, że prezes wojskowego sądu okręgowego nie podejmował w okresie sprawozdawczym niezbędnych czynności zmierzających do usunięcia uchybień w działalności administracyjnej sądów, Minister Sprawiedliwości odmawia przyjęcia informacji rocznej i zawiadamia o tym prezesa, wskazując przyczyny odmowy. Prezes, którego dotyczy odmowa przyjęcia informacji rocznej, może złożyć pisemne zastrzeżenia Ministrowi Sprawiedliwości w terminie 14 dni. Minister Sprawiedliwości w terminie 14 dni od otrzymania zastrzeżeń może podtrzymać uwagę albo uchylić ją w całości lub w części.

§ 2. Niewykonanie w terminie obowiązku, o którym mowa w art. 15d, jest równoznaczne z odmową przyjęcia informacji przez Ministra Sprawiedliwości.

§ 3. Dwukrotna odmowa przyjęcia informacji przez Ministra Sprawiedliwości oznacza rażące niewywiązywanie się przez prezesa z obowiązków służbowych w rozumieniu art. 11 § 5 pkt 1.

Art. 15g. § 1. Rozpatrzenie informacji rocznej następuje nie później niż do końca września każdego roku.

§ 2. Minister Sprawiedliwości może zarządzić uzupełnienie informacji rocznej lub złożenie pisemnych wyjaśnień do przedstawionej informacji rocznej w wyznaczonym terminie.

§ 3. O przyjęciu informacji rocznej albo odmowie jej przyjęcia oraz przyczynach tej odmowy Minister Sprawiedliwości zawiadamia niezwłocznie prezesa wojskowego sądu okręgowego.”;

9) art. 16 otrzymuje brzmienie:

„Art. 16. Czynności z zakresu nadzoru i administracji sądowej nie mogą wkraczać w dziedzinę, w której sędziowie są niezawisli.”;

10) w art. 18:

a) w § 1 uchyla się pkt 2,

b) po § 2 dodaje się § 2a w brzmieniu:

„§ 2a. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb wykonywania nadzoru, o którym mowa w art. 5 § 2 i art. 14–15g, a także sposób dokumentowania czynności nadzorczych i sporządzania informacji rocznych o działalności sądów, mając na uwadze

zapewnienie sprawności i skuteczności nadzoru oraz zapewnienie prawidłowego wykonywania czynności nadzorczych.”;

11) w art. 23 dodaje się § 6 w brzmieniu:

„§ 6. Jeżeli swoją kandydaturę zgłosiła osoba, która nie spełnia warunków do objęcia stanowiska sędziego sądu wojskowego, o których mowa w art. 22 § 1 pkt 1 i 3–7, albo zgłoszenie nastąpiło po upływie terminu, Minister Sprawiedliwości zawiadamia zgłaszającego o pozostawieniu zgłoszenia bez rozpatrzenia i podaje przyczynę pozostawienia zgłoszenia bez rozpatrzenia. Osoba, której zgłoszenie pozostawiono bez rozpatrzenia, może, w terminie 7 dni, złożyć pisemne zastrzeżenie. Jeżeli Minister Sprawiedliwości nie uwzględni zastrzeżenia, niezwłocznie przekazuje je wraz ze zgłoszeniem Krajowej Radzie Sądownictwa. W przedmiocie pozostawienia zgłoszenia bez rozpatrzenia rozstrzyga Krajowa Rada Sądownictwa.”;

12) w art. 25 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sędziowie i ławnicy na rozprawach i posiedzeniach z udziałem stron, odbywających się w budynku sądu, używają stroju urzędowego. Strojem urzędowym sędziego i ławnika jest toga, a sędziego przewodniczącego na rozprawie lub posiedzeniu – także łańcuch z wizerunkiem orła nakładany na kołnierz togi.”;

13) w art. 28 po § 6 dodaje się § 7 w brzmieniu:

„§ 7. Podanie nieprawdy lub zatajenie prawdy w oświadczeniu, o którym mowa w § 1, powoduje odpowiedzialność na podstawie art. 233 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.²⁾).”;

14) w art. 32a:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

---

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 128, poz. 840, z 1999 r. Nr 64, poz. 729 i Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 48, poz. 548, Nr 93, poz. 1027 i Nr 116, poz. 1216, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 121, poz. 1142, Nr 179, poz. 1750, Nr 199, poz. 1935 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 25, poz. 219, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889 i Nr 243, poz. 2426, z 2005 r. Nr 86, poz. 732, Nr 90, poz. 757, Nr 132, poz. 1109, Nr 163, poz. 1363, Nr 178, poz. 1479 i Nr 180, poz. 1493, z 2006 r. Nr 190, poz. 1409, Nr 218, poz. 1592 i Nr 226, poz. 1648, z 2007 r. Nr 89, poz. 589, Nr 123, poz. 850, Nr 124, poz. 859 i Nr 192, poz. 1378, z 2008 r. Nr 90, poz. 560, Nr 122, poz. 782, Nr 171, poz. 1056, Nr 173, poz. 1080 i Nr 214, poz. 1244, z 2009 r. Nr 62, poz. 504, Nr 63, poz. 533, Nr 166, poz. 1317, Nr 168, poz. 1323, Nr 190, poz. 1474, Nr 201, poz. 1540 i Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 7, poz. 46, Nr 40, poz. 227 i 229, Nr 98, poz. 625 i 626, Nr 125, poz. 842, Nr 127, poz. 857, Nr 152, poz. 1018 i 1021, Nr 182, poz. 1228, Nr 225, poz. 1474 i Nr 240, poz. 1602, z 2011 r. Nr 17, poz. 78, Nr 24, poz. 130, Nr 39, poz. 202, Nr 48, poz. 245, Nr 72, poz. 381, Nr 94, poz. 549, Nr 117, poz. 678, Nr 133, poz. 767, Nr 160, poz. 964, Nr 191, poz. 1135, Nr 217, poz. 1280, Nr 233, poz. 1381 i Nr 240, poz. 1431, z 2012 r. poz. 611, z 2013 r. poz. 849, 905, 1036 i 1247 oraz z 2014 r. poz. 538.

„§ 1. W przypadku zniesienia sądu wojskowego sędzia tego sądu, na swój wniosek lub za swoją zgodą, jest powoływany, w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 427, z późn. zm.³⁾), na urząd sędziego sądu powszechnego, jeżeli nie ma przeszkód prawnych.”,

b) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Powołanie sędziego sądu wojskowego na urząd sędziego sądu powszechnego w trybie, o którym mowa w § 2, następuje odpowiednio: sędzia wojskowego sądu garnizonowego na stanowisko sędziego sądu rejonowego, a sędzia wojskowego sądu okręgowego na stanowisko sędziego sądu okręgowego.”;

15) w art. 41 po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

„§ 1a. Minister Sprawiedliwości może żądać akt spraw sądowych prowadzonych przez sędziego przed żądaniem podjęcia czynności dyscyplinarnych przez rzecznika dyscyplinarnego wobec sędziego. Akta te podlegają takiej ochronie jak materiały zgromadzone podczas postępowania przygotowawczego.”;

16) po rozdziale 8a dodaje się rozdział 8b w brzmieniu:

„Rozdział 8b

Przetwarzanie danych osobowych

Art. 64c. § 1. Minister Sprawiedliwości przetwarza dane osobowe:

- 1) sędziów i sędziów w stanie spoczynku,
  - 2) asystentów sędziów, urzędników i innych pracowników sądów wojskowych,
  - 3) biegłych sądowych, lekarzy sądowych, mediatorów oraz ławników,
  - 4) kandydatów na stanowiska określone w pkt 1 i 2
- w celu i zakresie niezbędnym do prawidłowego realizowania obowiązków wynikających ze stosunków służbowych lub realizacji zadań z zakresu nadzoru administracyjnego nad działalnością administracyjną sądów wojskowych.

§ 2. Minister Sprawiedliwości przetwarza dane stron, pełnomocników i innych uczestników postępowań sądowych zawarte w rejestrach prowadzonych na podstawie odrębnych przepisów.

---

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 662, 1165, 1247, 1433 i 1623 oraz z 2014 r. poz. 31, 481, 504, 512 i 619.

§ 3. Minister Sprawiedliwości jest administratorem danych osobowych, o których mowa w § 1 i 2. Do przetwarzania danych osobowych, o których mowa w § 1 i 2, nie stosuje się art. 40 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.⁴⁾).

§ 4. Prezes wojskowego sądu okręgowego i prezes wojskowego sądu garnizonowego przetwarzają dane osobowe sędziów i asystentów sędziów w zakresie niezbędnym do prawidłowego realizowania obowiązków i praw wynikających ze stosunków służbowych lub realizacji zadań z zakresu nadzoru administracyjnego nad działalnością administracyjną sądów.

Art. 64d. § 1. Minister Obrony Narodowej przetwarza dane osobowe:

- 1) sędziów i sędziów w stanie spoczynku,
  - 2) asystentów sędziów, urzędników i innych pracowników sądów wojskowych,
  - 3) kandydatów na stanowiska określone w pkt 1 i 2
- w celu i zakresie niezbędnym do prawidłowego realizowania obowiązków i praw pracodawcy wynikających ze stosunków pracy bądź innych stosunków służbowych lub realizacji zadań z zakresu nadzoru, o którym mowa w art. 5 § 3.

§ 2. Minister Obrony Narodowej jest administratorem danych osobowych, o których mowa w § 1. Do przetwarzania danych osobowych, o których mowa w § 1, nie stosuje się art. 40 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych.”;

17) w art. 70 w § 1:

a) wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Do sądów wojskowych, sądów dyscyplinarnych, sędziów sądów wojskowych, asystentów sędziów oraz ławników stosuje się odpowiednio przepisy art. 4, art. 5, art. 8, art. 22b § 2, art. 37 § 8, art. 37e § 1 i 3, art. 40, art. 41a–41d, art. 42, art. 44–52, art. 53 § 1–3, art. 54, art. 56, art. 57 § 1, art. 57a, 57b–57i, art. 58 § 1 i § 3–6, art. 60, art. 65, art. 66, art. 69 § 1–2a, art. 70, art. 71, art. 73–75, art. 77 § 2–2b, § 3a, § 4 i § 6–7, art. 78 § 1–4, art. 78a § 1–3 i § 6, art. 79, art. 80 § 2d–2h i § 4, art. 82a, art. 83, art. 84 § 3, art. 85, art. 86, art. 89, art. 90, art. 91 § 1, § 1c–2, § 6, § 7 i § 9–12, art. 91a, art. 92, art. 93, art. 94 § 1, § 3 i § 4, art. 95, art. 98 § 1 i 2, art. 99, art. 100 § 1–4, art. 101 § 2–4, art. 102, art. 104–106d, art. 106f, art. 106g,

---

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2004 r. Nr 25, poz. 219 i Nr 33, poz. 285, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, z 2007 r. Nr 165, poz. 1170 i Nr 176, poz. 1238, z 2010 r. Nr 41, poz. 233, Nr 182, poz. 1228 i Nr 229, poz. 1497 oraz z 2011 r. Nr 230, poz. 1371.

art. 108, art. 111, art. 114 § 5–7, art. 115–118, art. 120–122, art. 125–128, art. 130, art. 131, art. 133, art. 147 § 3, art. 156, art. 159 § 1 pkt 5 i 6, art. 167, art. 169, art. 170 § 3 i art. 171–174 ustawy, o której mowa w art. 32a § 1, oraz przepisy wydane na podstawie art. 41 § 2, art. 41e, art. 57 § 5, art. 57i § 4, art. 58 § 7, art. 78 § 5, art. 78a § 7, art. 91 § 8, art. 106e i art. 148 § 3 tej ustawy, z tym że:”,

b) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) oceny sędziów sądów wojskowych dokonują sędziowie wizytatorzy powoływani, na okres 4 lat, przez Ministra Sprawiedliwości spośród sędziów wojskowego sądu okręgowego po zasięgnięciu opinii kolegium wojskowego sądu okręgowego; negatywna opinia kolegium jest dla Ministra Sprawiedliwości wiążąca; kandydatów do sprawowania funkcji wizytatora zgłasza prezes wojskowego sądu okręgowego;”,

c) po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„3a) oceny kwalifikacji kandydata na wolne stanowisko sędziego wojskowego sądu garnizonowego i sędziego wojskowego sądu okręgowego dokonuje sędzia wizytator, o którym mowa w pkt 3, pełniący swoją funkcję w wojskowym sądzie okręgowym w okręgu tego sądu, którego dotyczy zgłoszenie; organem zarządzającym dokonanie oceny kwalifikacji kandydata jest Minister Sprawiedliwości;”.

Art. 2. Powierzenie funkcji wizytatorów na czas nieoznaczony na podstawie dotychczasowych przepisów ustaje z mocy prawa z upływem 4 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, chyba że wcześniej nastąpiło zwolnienie z pełnienia tej funkcji.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 2 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Zmiany ustawy – Prawo o ustroju sądów wojskowych (zwanej dalej: u.s.w.) wprowadzone ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów wojskowych oraz ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych spowodowały, w związku z likwidacją na poziomie ustawowym komórki organizacyjnej Ministerstwa Sprawiedliwości – Departamentu Sądów Wojskowych, konieczność określenia realizowanego przez Ministra Sprawiedliwości zwierzchniego nadzoru nad sądami wojskowymi w zakresie ich organizacji i działalności administracyjnej. Zakres tego nadzoru powinien odpowiadać rozwiązaniom, które zostały wprowadzone do ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (zwanej dalej u.s.p.), nowelą z dnia 18 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych ustaw. W związku z powyższym w u.s.w. wprowadza się następujące zmiany.

Czynności z zakresu nadzoru zewnętrznego będą wykonywane przez Ministra Sprawiedliwości za pomocą służby nadzoru, którą będą stanowić sędziowie sądów wojskowych delegowani do Ministerstwa Sprawiedliwości. Przewiduje się, że zewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością administracyjną sądów obejmie analizę i ocenę prawidłowości oraz skuteczności wykonywania przez prezesów sądów wewnętrznego nadzoru administracyjnego. Ponadto w ramach tego nadzoru będą wykonywane czynności niezbędne ze względu na wystąpienie uchybień w działalności administracyjnej sądów, a także czynności konieczne do wykonywania zadań związanych z reprezentowaniem Rzeczypospolitej Polskiej przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka, w zakresie spraw dotyczących działalności sądów. W ramach zewnętrznego nadzoru administracyjnego Minister Sprawiedliwości będzie analizował informacje roczne o działalności sądów, ustalał ogólne kierunki nadzoru administracyjnego wykonywanego przez prezesów wojskowych sądów okręgowych, a także kontrolował wykonywanie obowiązków nadzorczych przez prezesów wojskowych sądów okręgowych oraz wydawał stosowne zarządzenia. W przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności administracyjnej sądu lub niewykonania przez prezesa wojskowego sądu okręgowego zarządzeń Minister Sprawiedliwości będzie mógł zarządzić przeprowadzenie lustracji sądu lub wydziału sądu bądź lustracji działalności nadzorczej prezesa sądu. W ramach kontroli uprzedniej Minister

Sprawiedliwości będzie analizował prawidłowość planów nadzorczych poszczególnych sądów, przedstawianych przez prezesów wojskowych sądów okręgowych, a także będzie ustalał ogólne kierunki nadzoru administracyjnego, które będą opracowywane z uwzględnieniem wyników analizy informacji rocznych o działalności sądów. Kontrola następcza będzie natomiast realizowana przez analizę informacji rocznych o działalności sądów wojskowych na obszarze okręgu składanych przez prezesów wojskowych sądów okręgowych Ministrowi Sprawiedliwości. Minister Sprawiedliwości będzie mógł zażądać uzupełnienia przedstawionej informacji rocznej lub złożenia wyjaśnień.

Treść upoważnienia dla Ministra Sprawiedliwości do określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowego trybu nadzoru nad działalnością sądów wojskowych uzupełniono o obligatoryjne uzyskanie opinii Krajowej Rady Sądownictwa oraz wytyczne dotyczące treści aktu, tak aby upoważnienie spełniało warunki określone w art. 92 Konstytucji RP.

Odnośnie do trybu powołania na funkcję prezesa sądu wojskowego proponuje się zaopiniowanie kandydatury przedstawionej przez Ministra Sprawiedliwości przez organ samorządu sędziowskiego, jakim jest Zgromadzenie Sędziów Sądów Wojskowych. Jeżeli opinia nie zostanie wydana w terminie dwóch miesięcy od dnia przedstawienia kandydata, Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej może powołać prezesa sądu bez opinii. Jednocześnie, w razie wydania przez Zgromadzenie negatywnej opinii o kandydacie, proponuje się, aby Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej mógł powołać kandydata po uzyskaniu pozytywnej opinii Krajowej Rady Sądownictwa. Jednakże negatywna opinia Krajowej Rady Sądownictwa byłaby dla Ministra Sprawiedliwości wiążąca. Jeżeli Krajowa Rada Sądownictwa w terminie 30 dni od dnia przedstawienia przez Ministra Sprawiedliwości zamiaru powołania prezesa nie wyda opinii, będzie to oznaczało, że opinia jest pozytywna. Natomiast kandydaci na funkcję zastępcy prezesa sądu wojskowego byłiby obligatoryjnie opiniowani wyłącznie przez kolegium właściwego wojskowego sądu okręgowego, zaś kandydat na funkcję zastępcy prezesa wojskowego sądu garnizonowego dodatkowo po zasięgnięciu opinii prezesa właściwego wojskowego sądu okręgowego.

Dotychczasowe przepisy u.s.w. normujące tryb i ocenę kandydatów na stanowiska sędziów sądów wojskowych są niewystarczające i nie uwzględniają zmian wprowadzonych do u.s.p. powołaną wyżej ustawą z dnia 18 sierpnia 2011 r. Inkorporowanie do u.s.w. przepisów z u.s.p. pozwoli na pozostawienie zgłoszenia kandydata na stanowisko sędziowskie bez rozpatrzenia, w sytuacji gdy osoba ta nie spełnia warunków do jego objęcia. W obecnie obowiązującym stanie prawnym taki kandydat musi zostać oceniony przez sędziego wizytatora, kolegium właściwego wojskowego sądu okręgowego i poddany głosowaniu przez Zgromadzenie Sędziów Sądów Wojskowych, a jego negatywną weryfikację może przeprowadzić dopiero Krajowa Rada Sądownictwa. Ponadto zostaną szczegółowo określone kryteria oceny kwalifikacji kandydata na stanowisko sędziowskie oraz tryb jej dokonywania.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt ustawy został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji. Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania projektem.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje ustawa

Projektowana ustawa będzie oddziaływać na Ministra Sprawiedliwości, Krajową Radę Sądownictwa, prezesów wojskowych sądów okręgowych, prezesów wojskowych sądów garnizonowych, sędziów sądów wojskowych i pracowników administracyjnych sądów wojskowych oraz kandydatów na stanowiska sędziów sądów wojskowych.

2. Konsultacje społeczne

Przedmiotowy projekt został przekazany do zaopiniowania przez: Krajową Radę Sądownictwa, Stowarzyszenie Sędziów Polskich „IUSTITIA”, Stowarzyszenie Sędziów „THEMIS”, Izbę Wojskową Sądu Najwyższego oraz prezesów wojskowych sądów okręgowych.

Za zasadne zostały uznane następujące uwagi:

- 1) uwaga WSG w Olsztynie w zakresie braku wskazania współudziału Ministra Obrony Narodowej w procedurze powoływania osób funkcyjnych w sądach wojskowych na podstawie art. 2 projektu ustawy oraz w zakresie udziału Zgromadzenia Sędziów Sądów Wojskowych i Krajowej Rady Sądownictwa w tej procedurze;
- 2) uwaga WSG w Lublinie w zakresie pominięcia Ministra Obrony Narodowej w procedurze współpowoływania prezesów sądów wojskowych ich zastępców – zasadna jedynie w zakresie projektowanego art. 2;
- 3) uwaga WSG w Lublinie do art. 1 pkt 2 stwierdzająca, że projektowany przepis zakłada powołanie prezesa sądu wojskowego po zaopiniowaniu przez KRS, co trudno wyczytać z projektowanego art. 11 § 4a;
- 4) uwagi dotyczące przepisów wprowadzających kadencyjność prezesów i zastępców prezesów sądów wojskowych (Krajowa Rada Sądownictwa, WSO w Warszawie, WSG w Warszawie, WSG w Lublinie, WSG w Olsztynie, WSO w Poznaniu, Izba Wojskowa Sądu Najwyższego).

Powyższe uwagi zgłoszone w toku konsultacji społecznych nie zostały uwzględnione. Na skutek uznania za zasadne argumentów zawartych w uwadze Ministra Obrony Narodowej, zgłoszonej w toku uzgodnień międzyresortowych

w stosunku do propozycji wprowadzenia kadencyjności stanowisk w sądach wojskowych, w aktualnej wersji projektu zrezygnowano z regulacji przewidujących kadencyjność prezesów sądów wojskowych i ich zastępców.

Znajduje to uzasadnienie w specyfice sądownictwa wojskowego, związanej z etatyzacją stopniami wojskowymi i stosunkowo małymi możliwościami przesunięcia obecnych osób funkcyjnych na inne równorzędne stanowiska, co praktycznie wiązałoby się z koniecznością zakończenia ich kariery zawodowej.

- 5) redakcyjne uwagi WSG w Olsztynie do art. 1 pkt 7b i art. 1 pkt 8;
- 6) uwaga WSG w Olsztynie dotycząca zbyt krótkiego *vacatio legis*;

Nie zostały uwzględnione następujące uwagi:

Uwagi ogólne

- 1) WSG w Warszawie – w każdym sądzie okręgowym funkcje wizytatorów powinno pełnić co najmniej 2 sędziów.

Uwaga niezasadna – ani aktualnie obowiązujący przepis art. 70 § 1 pkt 3 u.s.w., ani projektowane przepisy nie wprowadzają ograniczenia liczby sędziów wizytatorów powoływanych przez Ministra Sprawiedliwości.

- 2) WSG w Warszawie – w przypadku wejścia w życie projektowanej regulacji na pierwsze kadencje prezesów i ich zastępców powinni zostać wyznaczeni obecnie pełniący funkcje prezesów i ich zastępców w WSO i WSG.

Uwaga stała się bezprzedmiotowa wobec braku w aktualnej wersji projektu regulacji przewidujących kadencyjność prezesów sądów wojskowych i ich zastępców.

- 3) WSG w Olsztynie – w przypadku przyjęcia proponowanych zmian kadencje wskazane w projekcie są zbyt krótkie z uwagi na specyfikę wynikającą m.in. z przepisów o służbie wojskowej, a także z uwzględnieniem nielicznego stanu osobowego sądownictwa wojskowego, co ewentualnie doprowadziłoby do zbyt dużej rotacji kadrowej ze szkodą dla dobra wymiaru sprawiedliwości. Ponadto gdyby zmiany weszły w życie, wskazane byłoby, aby pierwsze kadencje pełnili obecni prezesi i ich zastępcy.

Uwaga stała się bezprzedmiotowa wobec braku w aktualnej wersji projektu regulacji przewidujących kadencyjność prezesów sądów wojskowych i ich zastępców.

Uwaga dotycząca czasu trwania kadencji osób funkcyjnych jest niezasadna, ponieważ proponowane okresy kadencji nie wpłyną negatywnie na funkcjonowanie sądów wojskowych. Uwaga ta również stała się bezprzedmiotowa wobec braku w aktualnej wersji projektu regulacji przewidujących kadencyjność prezesów sądów wojskowych i ich zastępców.

Uwaga dotycząca zamieszkania osoby funkcyjnej poza siedzibą sądu jest niezasadna z uwagi na treść art. 70 § 1 u.s.w. w zw. z art. 95 u.s.p.

Uwaga dotycząca – jak się wydaje – nieuregulowania trybu „wyłączenia” sędziego wizytatora od wykonania danych czynności jest niezasadna, gdyż obowiązujące w tym względzie przepisy należy uznać za wystarczające.

Uwaga dotycząca kwestii braku reprezentacji samorządu sędziowskiego przy powoływaniu sędziów na funkcję wizytatorów jest niezasadna, ponieważ tożsame rozwiązanie obowiązuje na gruncie u.s.p. Wystarczającym gwarantem reprezentacji sędziów jest w tym procesie rola i kompetencje kolegium wojskowego sądu okręgowego.

Uwaga dotycząca niedoprecyzowania uprawnień Ministra Sprawiedliwości jest niezasadna, gdyż szczegółowy tryb wykonywania nadzoru administracyjnego zostanie określony w rozporządzeniu wykonawczym, wydanym na podstawie projektowanego art. 18 § 2a u.s.w.

Uwaga do art. 1 pkt 1 (proj. art. 5 § 2)

WSG w Olsztynie – w proj. art. 5 § 2 proponuje się dodanie określenia „... związanej z funkcjonowaniem oraz zadaniami wynikającymi z ustawy w zakresie administracyjnym sprawuje MS, natomiast w zakresie służby wojskowej MON ...”.

Uwaga niezasadna – kwestie te zostały uregulowane w aktualnie obowiązującym art. 5 § 2 i 3 u.s.w.

Uwaga do art. 1 pkt 1 (proj. art. 5 § 2a)

WSG w Olsztynie – doprecyzowanie w proj. art. 5 § 2a, że chodzi o sędziów wojskowych.

Uwaga niezasadna – wskazanie sędziów wynika wprost z treści projektowanego przepisu.

Uwagi do art. 1 pkt 2 (proj. art. 11 § 4a)

- 1) WSG w Warszawie – w proj. art. 11 § 4a brak określenia, jakie kryteria powinien spełniać kandydat na prezesa, a także, kto przedstawia jego kandydaturę Ministrowi Sprawiedliwości; opiniowanie ewentualnych kandydatów nie powinno ograniczać się do stanowiska kolegium właściwego sądu okręgowego, ale powinno także dotyczyć Zgromadzenia Sędziów Sądów Wojskowych (ZSSW) i Krajowej Rady Sądownictwa (KRS).

Uwaga dotycząca braku określenia kwalifikacji kandydata na prezesa sądu oraz trybu przedstawiania go Ministrowi Sprawiedliwości jest niezasadna. Kryteria wskazuje przepis art. 11 § 3 i 4 u.s.w. i są one wystarczające. Ponadto powyższe kwestie nie są również uregulowane w u.s.p. Brak także podstaw do narzucania ograniczeń w tej kwestii Ministrowi Sprawiedliwości.

Uwaga dotycząca braku udziału w procesie powołania na funkcję prezesa sądu ZSSW została omówiona powyżej, natomiast w zakresie KRS uwaga jest niezasadna, albowiem przewiduje się jej udział w projektowanym przepisie art. 11 § 4b.

- 2) WSG Olsztyn – propozycja zmiany polegającej na tym, iż Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej przedstawia kandydata na prezesa i zastępcę spośród kandydatów, którzy spełniają kryteria do ich powołania, do zaopiniowania przez kolegium WSO, gdzie kolegium jest zobligowane do przedstawienia wszystkich kandydatur Zgromadzeniu Sędziów Sądów Wojskowych wraz z zajęтым stanowiskiem, w przedmiocie poparcia danego kandydata. Zdanie drugie należy wykreślić (proponowana zmiana daje zbyt dużą swobodę i dowolność Ministra Sprawiedliwości i to bez konsultacji z Ministrem Obrony Narodowej). W takim przypadku uchwała ZSSW powinna być przesłana do Krajowej Rady Sądownictwa wraz z kandydaturami pozostałych potencjalnych zainteresowanych, którzy mieliby prawo wniesienia własnych uwag w kwestii stanowiska Kolegium WSO i uchwały Zgromadzenia. Dopiero po tak przeprowadzonej kwalifikacji Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej miałby możliwość powołania danego kandydata na stanowisko funkcyjne, co gwarantowałoby najlepszy wybór poparty konsultacjami środowiska sędziowskiego sędziów wojskowych.

Uwaga dotycząca braku określenia kwalifikacji kandydata na prezesa sądu została omówiona powyżej.

Uwaga dotycząca udziału ZSSW i KRS w procedurze powołania osób funkcyjnych w sądach wojskowych została omówiona powyżej.

Uwagi do art. 1 pkt 3

• proj. art. 11a § 1–4

1) WSG Szczecin – brak jest regulacji dotyczących zasad przedstawiania przez Ministra Sprawiedliwości kandydatów na prezesów sądów, tj. czy Minister decyduje arbitralnie, czy też rozważa przedstawione propozycje.

Uwaga stała się bezprzedmiotowa wobec braku w aktualnej wersji projektu regulacji przewidujących kadencyjność prezesów sądów wojskowych i ich zastępców.

2) WSG Poznań – projektodawca pominął, wymagającą bezwzględnej nowelizacji, problematykę realnego udziału samorządu sędziowskiego w powoływaniu prezesów sądów wojskowych (przewidziana w projekcie rola Krajowej Rady Sądownictwa jest czym innym, gdyż KRS jest konstytucyjnym organem stojącym na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów, a nie organem samorządu sędziowskiego).

Obowiązkiem projektodawcy jest bezwzględne zagwarantowanie skutecznego i realnego udziału samorządu sędziowskiego w procesie powoływania prezesów sądów wojskowych. Jeżeli istnieje tendencja do wprowadzenia do u.s.w. rozwiązań prawnych zawartych w u.s.p. w kwestiach dotyczących kadencyjności prezesów sądów – to powinno się takie rozwiązanie modelowo przyjąć całościowo, razem z zagadnieniem dotyczącym zasad powoływania na kadencje prezesów sądów – w taki sposób jak to jest unormowane w sądownictwie powszechnym, a nie dążyć do wybiórczego wprowadzenia rozwiązań prawnych wzmacniających pozycję Ministra Sprawiedliwości wobec sądów.

Wprawdzie wprowadzenie opiniowania kandydatur prezesów sądów wojskowych obecnie byłoby niemożliwe, z uwagi na brak funkcjonowania w ustroju sądów wojskowych instytucji występujących w ustroju sądów powszechnych w postaci zgromadzenia ogólnego sędziów okręgu czy też zebrania sędziów danego sądu.

Nic nie stoi jednak na przeszkodzie, aby takie instytucje powołać do życia w sądach wojskowych, np. przez recypowanie w art. 70 u.s.w. przepisów art. 35 oraz art. 36a u.s.p. Innym rozwiązaniem byłoby przyznanie kompetencji opiniowania kandydatów na prezesów sądów wojskowych Zgromadzeniu Sędziów Sądów Wojskowych.

Uwaga dotycząca powołania zgromadzeń ogólnych sędziów okręgu i zebrań sędziów danego sądu jest niezasadna z uwagi na odstąpienie od określenia innych kompetencji tych instytucji. Ich rola sprowadzałaby się jedynie do udziału w przedmiotowym procesie.

Uwaga stała się bezprzedmiotowa wobec braku w aktualnej wersji projektu regulacji przewidujących kadencyjność prezesów sądów wojskowych i ich zastępców.

• proj. art. 11a § 5

WSG Olsztyn – w projekcie ustawy jest niejasna kwestia podziału lub połączenia sądów z uwagi na ich niewielką liczbę i brak jest doprecyzowania zakresu kompetencyjnego osób funkcyjnych danego sądu.

Uwaga stała się bezprzedmiotowa wobec braku w aktualnej wersji projektu regulacji przewidujących kadencyjność prezesów sądów wojskowych i ich zastępców.

Uwagi do art. 1 pkt 7a (proj. art. 15 § 1)

1) WSG Olsztyn – w zdaniu pierwszym po wyrazach „ ... w czynnościach tych sądów” zamiast przecinka powinien być wstawiony spójnik „i”; w zdaniu drugim pomiędzy wyrazami „powodów” a „niecelowe” należałoby wstawić wyraz „jako”.

Uwaga niezasadna – zmiana miałaby charakter czysto redakcyjny.

2) WSG Olsztyn – przeredagowanie w zakresie określenia „niezgodne z prawem”, albowiem poddaje powyższe pod uwagę działanie o znamionach czynu zabronionego.

Uwaga niezasadna – niezgodność zarządzenia z prawem nie oznacza wyłącznie deliktu karnego.

Uwaga do art. 1 pkt 7b (proj. art. 15 § 3)

WSG Olsztyn – przeredagowanie przepisu przez dołączenie uwag do akt lub adnotacji o zwróceniu uwagi z doprecyzowaniem, gdzie przedmiotowe stanowisko się znajduje, i ewentualne zamieszczenie powyższego w aktach osobowych sędziego, a ponadto

danie możliwości sędziemu nie tyle odniesienia się do uwagi w formie pisemnych zastrzeżeń z obowiązkiem ich usunięcia, lecz danie możliwości zwrócenia się z pominięciem drogi służbowej do wyższych przełożonych, w przypadku gdy polecenie zmierza do obejścia prawa lub naruszenia prawa.

Uwaga niezasadna – kwestia miejsca przechowywania uwagi może zostać doprecyzowana w akcie wykonawczym, natomiast opisywana możliwość pominięcia drogi służbowej wynika z odrębnych przepisów.

Uwagi do art. 1 pkt 8

• proj. art. 15a

1) WSG Olsztyn – w § 2 pkt 3 wyraz „równomiernego” należałoby zastąpić wyrazem „równomierność”; w § 3 pkt 1, 2 i 3 po wyrazach „okręgu” należałoby każdorazowo dodać wyraz „sądowego”; w § 4 należy użyć liczby mnogiej, przyjmując w pkt 1 określenie „wizytacje obejmujące”, a w pkt 2 – „lustracje obejmujące”.

Uwagi niezasadne – proponowane brzmienie przepisów byłoby niestylistyczne. Brak potrzeby dookreślenia pojęcia „okręgu”.

2) WSG Olsztyn – przeredagowanie § 3 ppkt 2 poprzez zmianę określenia „koordynuje” zwrotem „wspiera”.

Uwaga niezasadna – zmiana wprowadziłaby odmienny zakres kompetencji prezesa wojskowego sądu okręgowego w obszarze sprawowanego nadzoru.

• proj. art. 15b § 4

WSG Olsztyn – uzupełnienie o możliwość pisemnych uwag i zastrzeżeń co do przebiegu wizytacji.

Uwaga niezasadna – kwestia zgłoszenia pisemnych uwag i zastrzeżeń może zostać uregulowana w akcie wykonawczym.

• proj. art. 15c § 3

WSG Olsztyn – doprecyzowanie ppkt 3 poprzez wprowadzenie fakultatywności wydania zarządzenia w ściśle określonym zakresie wynikającym z ewentualnej kontroli.

Uwaga niezasadna – redakcja całego przepisu nie budzi wątpliwości interpretacyjnych i nie wskazuje, że wydanie zarządzenia jest obligatoryjne.

• **proj. art. 15c § 4**

WSG Olsztyn – doprecyzowanie przepisu w postaci „istotnych uchybień” poszerzonych o specyfikację wynikającą z zawodowej służby wojskowej.

Uwaga niezasadna – propozycja wykracza poza kompetencje nadzorcze Ministra Sprawiedliwości.

• **proj. art. 15c § 6**

WSG Olsztyn – doprecyzowanie przepisu w zakresie dotyczącym sędziego delegowanego z sądownictwa powszechnego, w zakresie dotyczącym kwestii nadzoru administracyjnego oraz w porozumieniu z MON specjalisty w zakresie oceny kwestii wynikających ze służby wojskowej sędziów sądów wojskowych.

Uwaga niezasadna – propozycja stoi w sprzeczności z projektowanym przepisem art. 5 § 2a u.s.w.

• **proj. art. 15d**

WSG Olsztyn – wątpliwości budzi przepis obligujący prezesa sądu okręgowego do przedłożenia Ministrowi Sprawiedliwości informacji rocznej o działalności sądów nie później niż do końca maja każdego roku, podczas gdy w u.s.p. termin ten jest określony do końca kwietnia każdego roku.

Uwaga niezasadna – proponowane rozwiązanie koresponduje z projektem zmiany u.s.p. w tym zakresie.

• **proj. art. 15f § 3**

WSG Olsztyn – zbyt dalekie jest określenie „rażącego niewywiązywania się”, co sugeruje zainicjowanie postępowań w kierunku co najmniej przewinienia dyscyplinarnego, gdzie należy dopuścić również możliwość złożenia wyjaśnień przez zainteresowanego.

Uwaga niezasadna – w postępowaniu dyscyplinarnym obwinionemu przysługuje m.in. prawo złożenia wyjaśnień.

Uwagi do art. 1 pkt 12 (proj. art. 32a)

WSG Olsztyn – doprecyzowanie możliwości wskazania miejsca dalszej służby sędziowskiej przez zainteresowanego z pominięciem procedury wynikającej z przepisów ustawy dot. powołania na stanowisko bez względu na liczbę etatów danego sądu.

Uwaga niezasadna – z uwagi na planowanie kadrowe byłoby to uprawnienie zbyt daleko idące.

Uwagi do art. 2

1) WSO Poznań – projektowany przepis przejściowy stwarza teoretyczną możliwość obejścia obowiązujących obecnie przepisów u.s.w., to jest art. 11 § 5, według którego prezes sądu wojskowego i jego zastępca może być odwołany przez Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej w przypadku rażącego niewywiązywania się z obowiązków służbowych, gdy dalsze pełnienie funkcji z innych powodów nie da się pogodzić z dobrem wymiaru sprawiedliwości.

Uwaga niezasadna – wprowadzenie instytucji kadencyjności funkcji prezesa i zastępcy prezesa sądu wojskowego nie jest sprzeczne z przepisami art. 11 § 5 u.s.w. Możliwość powołania innego sędziego w miejsce obecnie pełniącego jedną z powyżej wymienionych funkcji następuje z mocy prawa.

2) WSG Lublin – w przepisie pominięta została Krajowa Rada Sądownictwa; brak odniesień w tej materii do art. 70 § 1 u.s.p.

Uwaga niezasadna, gdyż powołanie nowych prezesów i ich zastępców nastąpi z zachowaniem trybu określonego w znowelizowanych przepisach art. 11 u.s.w.

3) WSG Wrocław – brak wskazania w projekcie wyznaczenia na pierwszą kadencję po ewentualnym wprowadzeniu proponowanych przepisów prezesów i zastępców prezesów zajmujących obecnie te stanowiska, co wiąże się z koniecznością zachowania ciągłości nadzoru i dowodzenia.

Uwaga niezasadna – została omówiona powyżej.

Uwagi do uzasadnienia

Uwaga WSG w Olsztynie odnośnie do uzupełnienia uzasadnienia o wyjaśnienie kwestii kadencyjności prezesów sądów wojskowych i ich zastępców – stała się bezprzedmiotowa wobec braku w ostatecznej wersji projektu regulacji przewidujących kadencyjność prezesów sądów wojskowych.

Uwagi do OSR

- 1) WSG Gdynia – projektowane zmiany będą generowały koszty wprowadzenia kadencyjności stanowisk kierowniczych w razie mianowania na nie osób z innych sądów w postaci diet i wydatków mieszkaniowych.

Uwaga niezasadna – wprowadzenie kadencyjności funkcji prezesów i ich zastępców nie musi łączyć się z dodatkowymi wydatkami z uwagi na treść art. 70 § 1 u.s.w. w zw. z art. 95 u.s.p.

- 2) WSG Olsztyn – projektowane zmiany nie będą oddziaływać tylko na MS, ale również na MON.

Nie można zgodzić się również, iż zmiany nie będą miały wpływu na sektor finansów publicznych (delegacje do MS), delegacje i pochodne z tym związane w zakresie wydatkowania środków z budżetu nie zostaną ograniczone, a zwiększone.

Nie można się zgodzić z uzasadnieniem w przedmiocie kosztów delegacji sędziów sądów wojskowych na ZSSW, organizowanych przemiennie przez prezesów WSO w Warszawie i Poznaniu, bowiem powyższe wynikało i wynika z uregulowań ustawowych, a wszelkie podróże z tym związane były planowane przez osoby funkcyjne z danego sądu z uwzględnieniem środków budżetowych oraz racjonalnego wykorzystania posiadanego sprzętu służbowego.

Uwaga niezasadna – środki finansowe na realizację wymienionych w uwadze celów są uwzględnione już w aktualnych budżetach sądów wojskowych, będąc przeznaczone na potrzeby wynikające z aktualnie obowiązujących przepisów, z wyjątkiem ewentualnej potrzeby zwołania ZSSW, ale tylko i wyłącznie w celu zaopiniowania kandydata (-ów) na funkcję prezesa albo zastępcy prezesa sądu wojskowego.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa

Krajowa Rada Sądownictwa zaopiniowała projekt negatywnie zarówno w zakresie

nadzoru, jak i proponowanej kadencyjności prezesów sądów i ich zastępców.

Zdaniem Rady proponowane zmiany wprowadzają do ustroju sądów wojskowych instytucję nadzoru administracyjnego nad sądami, w kształcie zbliżonym do obowiązującego w sądach powszechnych. Projektodawca powieliła zatem wady tych rozwiązań, na które Rada zwracała już wielokrotnie uwagę. Należy zważyć, że choć Trybunał Konstytucyjny uznał sprawowanie przez Ministra Sprawiedliwości nadzoru nad działalnością administracyjną sądów za zgodne z Konstytucją, to jednak nie oznacza to, że funkcjonujący model w sądach powszechnych jest optymalny i nie stwarza żadnych zagrożeń dla konstytucyjnej zasady niezależności sądów i niezawisłości sędziów.

Projektowane rozwiązania w zakresie nadzoru nad sądami wojskowymi nie wprowadzają wyraźnych kryteriów sprawowania nadzoru, takich jak legalność, celowość czy rzetelność. W tym kontekście wskazanie podstaw uchylania zarządzeń administracyjnych, o których mowa w pozostającym bez zmian art. 15 ustawy o ustroju sądów wojskowych, nie można uznać za satysfakcjonujące dla rekonstrukcji pojęcia nadzoru. Brak zdefiniowania, na czym w istocie polega administracja sądowa, przyczyni się do powstawania wielu trudności z ustaleniem jego rzeczywistego zakresu przedmiotowego. Na negatywną ocenę przedstawionych do zaopiniowania rozwiązań wpływa także brzmienie proponowanego art. 15a § 2. Przepis ten nie definiuje działalności administracyjnej sądów, a jedynie stanowi, jakie „w szczególności” czynności może podejmować prezes sądu w ramach prowadzonego nadzoru.

Krajowa Rada Sądownictwa podtrzymuje krytyczną ocenę możliwości objęcia pojęciem nadzoru badanie sprawności postępowania w poszczególnych sprawach, które zgodnie z brzmieniem proponowanego art. 15 § 3 wiązać się ma z uprawnieniem prezesa do żądania usunięcia skutków uchybienia w tym zakresie. Stwarza to, podobnie jak w przypadku analogicznych przepisów zawartych w ustawie – Prawie o ustroju sądów powszechnych, niebezpieczeństwo wkraczania w tę sferę, w której sędziowie są niezawisli – wbrew deklaracji zawartej w art. 16 zmienianej ustawy. Proponowane brzmienie art. 15a § 2 pkt 1 nie wyklucza, zdaniem Rady, przyjęcia, że ocena sprawności postępowania może polegać na uznaniu za wadliwe takich czynności, jak zawieszenie postępowania, odroczenie spraw, zwrot pozwu itp. W praktyce może zatem dojść do obejmowania nadzorem spraw, które jednak nie mieszczą się wyłącznie

w zakresie zarządzania procesem orzecznym. Tym samym prowadzić to może do wypaczenia prokonstytucyjnej wykładni tego przepisu wynikającej z orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego w sprawie K 45/07, w której Trybunał badał identyczne w brzmieniu sformułowanie znajdujące się w ustawie – Prawo o ustroju sądów powszechnych. Granica w zakresie zarządzania procesem orzecznym a samym orzekaniem jest bowiem według Krajowej Rady Sądownictwa bardzo niewyraźna.

Likwidacja zwierzchniego nadzoru Ministra Sprawiedliwości w ocenie Krajowej Rady Sądownictwa jest zmianą w istocie pozorną. Minister Sprawiedliwości posiada w dalszym ciągu rozbudowane kompetencje nadzorcze, natomiast w opiniowanym projekcie brakuje propozycji równoczesnego wzmocnienia gwarancji niezawisłości sędziów. Nadzór wewnętrzny ma być sprawowany przez prezesów sądów, którzy mają być przecież uzależnieni od nadzoru zewnętrznego ministra, zaś nadzór zewnętrzny ma być wykonywany przez służbę nadzoru, czyli sędziów delegowanych do Ministerstwa Sprawiedliwości. Analogicznie do rozwiązań obowiązujących w sądownictwie powszechnym, Minister Sprawiedliwości zostaje w proponowanym projekcie upoważniony do przeprowadzania lustracji sądu lub wydziału w przypadku stwierdzenia uchybień w działalności administracyjnej sądu lub niewykonania przez prezesa sądu wojskowego zarządzeń ministra. Minister Sprawiedliwości został także wyposażony w kompetencje, które mogą w praktyce prowadzić do odwołania prezesa sądu na zasadzie art. 11 § 5 ust. 1 nowelizowanej ustawy przez uznanie, że nie podejmował on w okresie sprawozdawczym czynności, zmierzających do usunięcia uchybień w działalności administracyjnej sądów, co jest kwalifikowane jako „rażące niewywiązywanie się z obowiązków służbowych”. Należy zauważyć, że ocena ministra w tym zakresie ma charakter całkowicie dyskrecjonalny.

Krajowa Rada Sądownictwa krytycznie ocenia także potwierdzenie kompetencji Ministra Sprawiedliwości do powoływania sędziów wizytatorów po zasięgnięciu opinii kolegium wojskowego sądu okręgowego. W tym zakresie uprawnionym powinien być prezes właściwego sądu okręgowego, tak jak ma to miejsce w u.s.p.

Projektodawca proponuje również wprowadzenie kadencyjności prezesów sądów wojskowych, jednak pomija ten fakt w załączonym do projektu uzasadnieniu. Brak uzasadnienia tej części projektu powoduje niemożność zrozumienia intencji, jakimi kierował się projektodawca w tym zakresie. Niemniej Krajowa Rada Sądownictwa

zauważa, że przesłany do zaopiniowania projekt zupełnie nie uwzględnia specyfiki sądów wojskowych, służby wojskowej, zasad powoływania na wojskowe stanowiska służbowe oraz roli Ministra Obrony Narodowej. Należy nadmienić, że wprowadzenie proponowanego rozwiązania będzie prowadziło do poważnych problemów praktycznych związanych ze stosowaniem ustawy o służbie żołnierzy zawodowych oraz ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej. Podkreślenia wymaga również istotna okoliczność wynikająca z ustawy o służbie żołnierzy zawodowych, która wyraźnie wyklucza zastosowanie stanowiącego o kadencjach art. 37 ust. 1–7 tej ustawy do oficerów zawodowych pełniących zawodową służbę wojskową na stanowiskach służbowych sędziów w sądach wojskowych.

W związku z powyższym Krajowa Rada Sądownictwa zwraca uwagę, że projektodawca dodaje do art. 11 zmienianej ustawy § 4a, zgodnie z którym kandydata na prezesa sądu wojskowego przedstawia kolegium sądu – samodzielnie Minister Sprawiedliwości. Niezrozumiałe pozostaje, dlaczego w tej procedurze pominięty został Minister Obrony Narodowej, skoro w porozumieniu z nim prezes sądu ma być powołany i generalnie to on powinien ewentualnie posiadać priorytet w tym względzie, a to z uwagi na treść ustawy ustrojowej: sądów wojskowych oraz ustawy o służbie żołnierzy zawodowych.

W tym kontekście niespójny z całością jest art. 2 ustawy nowelizującej, który stanowi, że prezesów sądów wojskowych powołuje tylko Minister Sprawiedliwości w terminie 3 miesięcy od daty wejścia w życie tej ustawy. Przedłożony projekt nie wyjaśnia, co stanie się z aktualnie urzędującymi prezesami sądów i ich zastępcami, których Minister Sprawiedliwości będzie chciał powołać na kolejną kadencję, a Krajowa Rada Sądownictwa wyrazi wobec tych osób opinię negatywną; przepis ten nie daje podstawy do usunięcia tych osób z zajmowanych funkcji (możliwość taką przewiduje jedynie art. 11 § 5 i 6 u.s.w.).

Krajowa Rada Sądownictwa ocenia także krytycznie zaproponowane w projekcie rozwiązanie polegające na tym, że organem opiniującym kandydatów na prezesów jest kolegium sądu. Projektodawca pominął zaś udział samorządu sędziowskiego w powoływaniu prezesów sądów wojskowych. Taka regulacja byłaby nieuzasadnionym odstępianiem od procedur obowiązujących w sądach powszechnych i administracyjnych. Wpływ na powołanie prezesów powinien mieć samorząd sędziowski, nie zaś organ sądu. Warto w tym miejscu wskazać na orzeczenie Trybunału

Konstytucyjnego (wyrok TK z dnia 9 listopada 1993 roku, w sprawie K 11/9), m.in. stanowiące, iż „celem zagwarantowania niezależności sądów konieczne jest zabezpieczenie w ustawie odpowiedniego udziału samorządu sędziowskiego przy powoływaniu prezesów sądów. Niewątpliwie Minister Sprawiedliwości, jako administrator wszystkich sądów, musi mieć w tym procesie (powoływaniu) także istotny udział. Jego głos nie może być jednak dominujący. Naruszałoby to bowiem zasadę niezależności sądu wyprowadzaną z ustanowionej w art. 10 Konstytucji zasady podziału władz.”.

Z przytoczonych względów obowiązkiem projektodawców nowelizacji powinno być bezwzględne zagwarantowanie skutecznego i realnego udziału czynnika samorządu sędziowskiego w procesie powoływania prezesów sądów wojskowych, tak jak jest to uregulowane w art. 23–25 u.s.p. Należałoby zatem rozważyć wprowadzenie do nowelizowanej ustawy takiej instytucji jak zebranie sędziów danego sądu czy zebranie sędziów okręgu albo też powierzyć kompetencję do opiniowania kandydatów na prezesów istniejącemu już Zgromadzeniu Sędziów Sądów Wojskowych.

Wadliwy legislacyjnie jest również proponowany § 4b, bo ani z jego treści, ani z treści nienowelizowanych paragrafów art. 11 nie wynika, w jakim momencie procedury nominacyjnej pojawia się kompetencja Krajowej Rady Sądownictwa do wyrażenia opinii o kandydacie. Wprawdzie art. 3 ust. 2 pkt 5 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa uprawnia Radę do wyrażania opinii o kandydatach na prezesów i zastępców prezesów sądów wojskowych, to jednak wydaje się, że intencją projektodawcy było zapewne wprowadzenie zasady, że w razie wydania przez kolegium negatywnej opinii o kandydacie, prezesa sądu lub jego zastępcę można byłoby powołać po uzyskaniu pozytywnej opinii Krajowej Rady Sądownictwa.

Rada zwraca uwagę, że w przedłożonym projekcie nie wskazano, jakie kryteria powinien spełniać kandydat na prezesa sądu, biorąc pod uwagę, że ze specyfiki sądownictwa wojskowego wynika, że ma być on również dowódcą z zakresem uprawnień wojskowych (np. dowodzenie, kierowanie mobilizacją). Niewątpliwie bowiem, zgodnie z art. 2 nowelizowanej ustawy, do sądów wojskowych oraz do żołnierzy pełniących służbę w tych sądach mają zastosowanie przepisy dotyczące jednostek wojskowych i żołnierzy w czynnej służbie wojskowej (jeżeli ustawa nie stanowi inaczej). Konsekwencją takiej regulacji jest fakt, że każdy sąd wojskowy na

podstawie zarządzenia Ministra Obrony Narodowej posiada wprowadzone przez Szefa Sztabu Generalnego WP tzw. etaty, czyli dokument, w którym m.in. określa się rodzaje wszystkich stanowisk służbowych z konkretnie przyporządkowanym stopniem wojskowym występujących w danej jednostce wojskowej w czasie pokoju i w czasie wojny. W związku z tym w sądach wojskowych, tak jak w jednostkach wojskowych, zostały przyporządkowane stanowiska oficerów będących sędziami do konkretnych stopni wojskowych. Prezesi wojskowych sądów okręgowych i ich zastępcy oraz prezesi wojskowych sądów garnizonowych zajmują odpowiednio stanowisko prezesa sądu w stopniu pułkownika, zastępcy prezesów wojskowych sądów garnizonowych oraz sędziowie wojskowych sądów okręgowych zajmują odpowiednio stanowiska zastępcy prezesa sądu czy sędziego w stopniu podpułkownika, natomiast sędziowie sądów garnizonowych zajmują stanowisko sędziego w stopniu majora. Przedmiotowe rozwiązanie związane jest z tym, że stopień wojskowy jest tytułem żołnierza, który oznacza miejsce danego żołnierza w hierarchii wojskowej oraz warunkuje zajmowanie stanowiska służbowego o określonym stopniu etatowym.

Proponowana regulacja nie uwzględnia zatem faktu, że z mianowaniem oficera – sędziego sądu wojskowego na stanowisko w sądach wojskowych jest związany awans w stopniu wojskowym.

W sądach wojskowych istnieją wyłącznie jednolite stanowiska oficerskie, nie występuje natomiast podział na stanowiska sędziowskie oraz funkcje kierownicze.

Na uwagę zasługuje również fakt, że projekt nie przewiduje, jak zostanie uregulowana sytuacja sędziego-oficera po zakończeniu kadencji prezesa czy wiceprezesa sądu wojskowego. W siłach zbrojnych obowiązuje ustawowa zasada, że z chwilą zwolnienia danego stanowiska służbowego istnieje konieczność mianowania żołnierza na następny okres na stanowisko wyższe lub równorzędne. W sądach wojskowych nie ma możliwości stosowania tej zasady z uwagi na bardzo ograniczoną liczbę stanowisk służbowych. Przy zastosowaniu proponowanych rozwiązań w obowiązującym stanie prawnym prezesi sądów (a więc zajmujący etat pułkownika) nie mogliby być wyznaczeni na stanowiska sędziów w sądzie garnizonowym czy okręgowym. Takie decyzje stanowiłyby naruszenie art. 45 ust. 1 i 3 w zw. z ust. 2a ustawy o służbie żołnierzy zawodowych. Nie można bowiem w myśl obowiązujących przepisów po upływie terminu kadencji skierować żołnierza na niższe stanowisko służbowe.

Oznaczałoby to zatem, że po zakończeniu kadencji prezesi sądów wojskowych nie mogliby objąć ani urzędów sędziowskich, ani też być zwolnieni ze służby wojskowej, jako że wyklucza to art. 35 § 1 w zw. z art. 32 § 1 u.s.w. Ponadto należy zauważyć, że po ukończeniu kadencji przez doświadczonych zawodowo sędziów, stanowiska prezesów i wiceprezesów musiałyby być obsadzone przez sędziów o znacznie krótszym stażu, bez należytego doświadczenia w pełnieniu funkcji o charakterze kierowniczym i dowódczym w sądzie, do którego stosuje się przepisy o jednostce wojskowej. W praktyce przy tak określonej czasowo kadencji i stosunkowo małej liczbie wszystkich sędziów sądów wojskowych powstałby przy tym i inny problem. Mianowicie przekroczony na pewno zostałby limit awansowy oraz zmiana zaszeregowania stanowisk służbowych do stopni etatowych. Ponadto obowiązującą w Siłach Zbrojnych zasadą jest wyznaczanie na stanowisko służbowe zaszeregowane do stopnia wojskowego bezpośrednio wyższego od posiadanego. W przypadku sędziego sądu garnizonowego zajmującego stanowisko zaszeregowane do stopnia majora wyznaczenie na stanowisko służbowe prezesa sądu zaszeregowanego do stopnia pułkownika skutkowałoby awansem z pominięciem stopnia bezpośrednio wyższego.

Proponowana zmiana doprowadzi w efekcie do sytuacji, w której po upływie jednej lub dwu kadencji cały stan etatowy sądownictwa wojskowego (ok. 50 sędziów w kraju) będzie składał się (niezgodnie z posiadanym etatem i limitami) z osób w stopniach pułkowników i podpułkowników, które już były lub aktualnie są prezesami i ich zastępcami.

W ocenie Rady propozycje zmian w tym zakresie są niecelowe.

Stanowisko do opinii KRS

W pierwszym rzędzie należy odnieść się do uwag dotyczących proponowanego kształtu nadzoru administracyjnego nad sądami wojskowymi. Przepisy projektu stanowią kontynuację procesu unifikacji rozwiązań obowiązujących w sądownictwie powszechnym z regulacjami obowiązującymi w sądownictwie wojskowym. Należy podnieść, iż przepisy statuujące kształt nadzoru administracyjnego sprawowanego przez Ministra Sprawiedliwości i prezesów sądów powszechnych były przedmiotem kontroli Trybunału Konstytucyjnego, który m.in. w wyroku z dnia 15 stycznia 2009 r., sygn. akt K 45/07, czy też z dnia 7 listopada 2013 r., sygn. akt K 31/12, orzekł, że nadzór Ministra Sprawiedliwości nad działalnością administracyjną sądów, w tym

bezpośrednio związany z działalnością orzeczniczą sądu, jest konstytucyjnie dopuszczalny. TK wprost stwierdził, że analiza przepisów u.s.p. nie daje również podstaw do stwierdzenia, że nadzór sprawowany przez Ministra Sprawiedliwości wkracza w sferę realizacji przez sądy funkcji jurysdykcyjnych, w których sędziowie korzystają z przymiotu niezawisłości.

Odnosząc się natomiast do pozostałych uwag, należy stwierdzić, co następuje.

Uprawnienie Ministra Sprawiedliwości do powołania sędziów wizytatorów wynika z aktualnie obowiązującego brzmienia przepisu art. 70 § 1 pkt 3 u.s.w., natomiast do proponowanego w projekcie wprowadzenia kadencyjności tej funkcji Krajowa Rada Sądownictwa nie zgłosiła uwag.

Uwaga Krajowej Rady Sądownictwa kwestionująca zasadność wprowadzenia kadencyjności stanowisk w sądach wojskowych pierwotnie nie została uwzględniona. Na skutek uznania za zasadne argumentów zawartych w uwadze Ministra Obrony Narodowej, zgłoszonej w toku uzgodnień międzyresortowych w stosunku do propozycji wprowadzenia kadencyjności stanowisk w sądach wojskowych, w aktualnej wersji projektu zrezygnowano z regulacji przewidujących kadencyjność prezesów sądów wojskowych i ich zastępców.

Znajduje to uzasadnienie w specyfice sądownictwa wojskowego, związanej z etatyzacją stopniami wojskowymi i stosunkowo małymi możliwościami przesunięcia obecnych osób funkcyjnych na inne równorzędne stanowiska, co praktycznie wiązałoby się z koniecznością zakończenia ich kariery zawodowej.

Za zasadne należy natomiast uznać uwagi dotyczące udziału Zgromadzenia Sędziów Sądów Wojskowych, jako organu samorządu sędziowskiego, a także Krajowej Rady Sądownictwa w procedurze powoływania prezesów sądów wojskowych.

Jako niezasadną należy uznać uwagę dotyczącą pominięcia w procedurze przedstawiania kandydata na prezesa sądu Ministra Obrony Narodowej, ponieważ współdecyduje on jednak o powołaniu danego sędziego do pełnienia tej funkcji, na której w pierwszym rzędzie spoczywają przecież obowiązki z zakresu administracji sądowej.

Uwaga dotycząca braku określenia kwalifikacji kandydata na prezesa sądu jest niezasadna. Kryteria wskazuje przepis art. 11 § 3 i 4 u.s.w. i są one wystarczające.

Ponadto powyższe kwestie nie są również uregulowane w u.s.p. Brak także podstaw do narzucania ograniczeń w tej kwestii Ministrowi Sprawiedliwości. Powierzenie kwestii opiniowania kandydata kolegium wojskowego sądu okręgowego i Zgromadzeniu Sędziów Sądów Wojskowych (ewentualnie Krajowej Radzie Sądownictwa), a kwestii wyboru kandydata Ministrowi Sprawiedliwości i Ministrowi Obrony Narodowej, daje w pełni gwarancję, że do pełnienia tych funkcji zostaną wybrani najlepsi sędziowie, tj. sędziowie o najwyższej wiedzy merytorycznej, zdolnościach organizacyjnych, a także cieszący się autorytetem w środowisku sędziowskim.

Z kolei uwaga w zakresie braku precyzyjnego określenia sytuacji prezesów i zastępców prezesów sądów wojskowych aktualnie zajmujących swoje stanowiska służbowe po wejściu w życie ustawy w proponowanym kształcie jest zasadna i została uwzględniona w projekcie.

3. Wyniki analizy wpływu aktu normatywnego na

3.1. Sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie projektowanej ustawy nie będzie miało wpływu na sektor finansów publicznych, w tym budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Z uwagi na ograniczony zakres kognicji i funkcje orzecznicze, jakie sprawują sądy wojskowe, jak też niewielką liczbę sądów wojskowych (9) i ich dwuszczeblową strukturę, nie będzie konieczne delegowanie do Ministerstwa Sprawiedliwości dodatkowych sędziów wojskowych, poza obecnie istniejącą kadraj; powierzenie tym sędziom czynności, o których mowa w projekcie ustawy, nie będzie wiązało się ze wzrostem ich uposażenia lub dodatków.

Powierzenie prezesom wojskowych sądów okręgowych sprawowania wewnętrznego nadzoru administracyjnego na obszarze danego okręgu nie spowoduje dodatkowych kosztów, ponieważ i obecnie prezesi wojskowych sądów okręgowych wykonują – w ramach przysługujących im kompetencji – czynności z zakresu nadzoru administracyjnego nad podległymi wojskowymi sądami garnizonowymi.

Obecnie w każdym z dwóch wojskowych sądów okręgowych funkcje wizytatora wykonuje jeden sędzia; przeprowadzenie wizytacji, o której mowa w projektowanym art. 15b § 1, nie będzie wymagało wzmocnienia kadrowego tego zadania.

Zniesienie konieczności przeprowadzania pełnej procedury powołania na sędziego w stosunku do osoby, której kandydatura nie spełnia warunków do objęcia stanowiska sędziego sądu wojskowego, spowoduje powstanie korzyści dla sektora finansów publicznych; przedmiotowe korzyści będą miały wymierny charakter, ponieważ oprócz uniknięcia oczywistych kosztów administracyjnych związanych z wymianą korespondencji, Skarb Państwa nie poniesie kosztów związanych z należnościami z tytułu delegacji i podróży służbowych sędziów sądów wojskowych, zobowiązanych do wzięcia udziału w zbędnym zgromadzeniu, które naprzemiennie (w okresach dwuletnich) odbywają się w Poznaniu albo w Warszawie; teoretycznie należy przy tym uwzględnić koszty związane z przejazdami wszystkich sędziów, oprócz pełniących służbę właśnie w tych miastach, tj. razem około 40.

Oszczędności dla resortu obrony narodowej wynikające z wprowadzenia „zniesienia konieczności przeprowadzania pełnej procedury powołania na sędziego” mogą wynieść około 40 tys. zł rocznie. Powyższe koszty wyliczono stosownie do przepisów rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie należności pieniężnych żołnierzy zawodowych za przeniesienia, przesiedlenia i podróże służbowe (Dz. U. Nr 221, poz. 1744, z późn. zm.). Należy przy tym zaznaczyć, iż przyjęte wartości w zakresie przedmiotowych oszczędności stanowią wielkości orientacyjne i ich faktyczna wysokość będzie zależeć między innymi od ceny biletu kolejowego, ceny noclegu czy też faktycznego czasookresu podróży służbowej. Dla przykładu sądy z okręgu sądowego Wojskowego Sądu Okręgowego w Poznaniu w 2013 r. wydały łącznie ponad 9300 zł. Natomiast koszty uczestnictwa sędziów wojskowych z Wojskowego Sądu Okręgowego w Warszawie i podległych mu sądów garnizonowych w zależności od lokalizacji zgromadzenia i środka transportu wynoszą około 22 600 zł rocznie.

Stosownie do postanowień ustawy z dnia 25 maja 2001 r. o przebudowie i modernizacji technicznej oraz finansowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2009 r. Nr 67, poz. 570, z późn. zm.), ewentualne oszczędności, wynikające z przyjęcia proponowanego rozwiązania, zostaną zagospodarowane w ramach budżetu resortu obrony narodowej.

3. 2. Rynek pracy

Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

3. 3. Konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

3. 4. Sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny

5)

Warszawa, 31 lipca 2014 r.

Minister
Spraw Zagranicznych

DPUE-920-168-14/ma/4
DPUE.920.248.2014 / 12

dot.: RM-10-76-14 z 21.7.2014 r.

Pan Maciej Berek
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia

**o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju
sądów wojskowych wyrażona przez ministra właściwego do spraw członkostwa
Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej**

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z przedłożonym projektem pozwalam sobie wyrazić następującą opinię.

Projekt nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem
Z. up. Ministra Spraw Zagranicznych
SEKRETARZ STANU

Piotr Serafin

Do wiadomości:

Pan Marek Biernacki
Minister Sprawiedliwości

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia

**w sprawie trybu wykonywania nadzoru nad działalnością administracyjną sądów
wojskowych**

Na podstawie art. 18 § 2a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. z 2012 r. poz. 952, z późn. zm.) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) szczegółowy tryb sprawowania nadzoru administracyjnego nad działalnością administracyjną sądów wojskowych, zwanego dalej „nadzorem”;
- 2) sposób dokumentowania czynności nadzorczych;
- 3) sposób sporządzania informacji rocznej o działalności sądów wojskowych na obszarze okręgu, zwanej dalej „informacją roczną”.

§ 2. Użyty w przepisach rozporządzenia skrót u.s.w. oznacza ustawę z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych.

Rozdział 2

Nadzór wewnętrzny

§ 3. Prezes wojskowego sądu okręgowego ustala kierunki nadzoru, o których mowa w art. 15a § 3 pkt 1 u.s.w., uwzględniając ogólne kierunki wewnętrznego nadzoru, o których mowa w art. 15c § 3 pkt 2 u.s.w., i przedstawia je prezesom wojskowych sądów garnizonowych działających na obszarze okręgu.

§ 4. 1. Prezes wojskowego sądu okręgowego sporządza plan nadzorczy działalności wojskowego sądu okręgowego oraz plany nadzorcze działalności wojskowych sądów garnizonowych działających na obszarze okręgu, zwane dalej „planami nadzorczymi”.

2. Prezes wojskowego sądu okręgowego, nie później niż do końca września każdego roku, przedstawia Ministrowi Sprawiedliwości plany nadzorcze działalności sądów wojskowych, uwzględniając w nich czynności nadzorcze. Minister Sprawiedliwości w terminie 21 dni może zarządzić ich uzupełnienie.

3. Prezes wojskowego sądu okręgowego w terminie 14 dni od doręczenia zarządzenia, o którym mowa w ust. 2, przedstawia Ministrowi Sprawiedliwości uzupełnione plany nadzorcze.

4. Przepisy ust. 1–3 stosuje się odpowiednio do zmiany planów nadzorczych.

5. Prezes wojskowego sądu okręgowego, nie później niż do końca listopada każdego roku, przekazuje prezesom sądów informacje o zaplanowanych przez niego wizytacjach lub lustracjach działalności administracyjnej poszczególnych sądów działających na obszarze okręgu.

§ 5. 1. Plany nadzorcze obejmują przeprowadzenie wizytacji, o których mowa w art. 15b u.s.w., w razie potrzeby plany nadzorcze mogą obejmować również przeprowadzenie lustracji.

2. W planach nadzorczych wskazuje się terminy przeprowadzenia poszczególnych czynności nadzorczych, a w przypadku lustracji – także ich zakres.

§ 6. Przeprowadzenie czynności nadzorczych zarządza się zgodnie z planem nadzorczym lub w razie potrzeby, w szczególności w przypadku stwierdzenia uchybień w działalności administracyjnej sądu.

§ 7. Prezes wojskowego sądu okręgowego wydaje, w razie potrzeby, zarządzenia zmierzające do usprawnienia toku wewnętrznego urzędowania sądu lub podniesienia efektywności i poziomu kultury organizacji pracy (zarządzenia nadzorcze).

§ 8. 1. Powierzenie czynności nadzorczej następuje w drodze zarządzenia.

2. W uzasadnionych przypadkach prezes wojskowego sądu okręgowego może zwrócić się do Ministra Sprawiedliwości o zarządzenie przeprowadzenia czynności nadzorczej przez sędziego wizytatora lub inspektora do spraw biurowości z obszaru innego okręgu. W takim przypadku Minister Sprawiedliwości zwraca się do właściwego prezesa wojskowego sądu okręgowego o wyznaczenie sędziego wizytatora lub inspektora do spraw biurowości.

§ 9. 1. W zawiadomieniu o wizytacji sądu wojskowego, o którym mowa w art. 15b § 5 u.s.w., wskazuje się:

1) wizytowany sąd wojskowy;

- 2) termin rozpoczęcia wizytacji;
- 3) sędziego wizytatora (sędziów wizytatorów), któremu powierzono przeprowadzenie wizytacji;
- 4) sędziów, których praca będzie podlegała ocenie w ramach wizytacji.

2. W ramach wizytacji sędzia wizytator może zwołać naradę w celu omówienia zagadnień będących jej przedmiotem; o naradzie należy poinformować sędziów, o których mowa w ust. 1 pkt 4, nie później niż na 5 dni przed terminem narady.

3. Protokół wizytacji sporządza się w terminie 30 dni od dnia zakończenia wizytacji i przedstawia prezesowi wojskowego sądu okręgowego odpowiedzialnemu za jej przeprowadzenie. Odpis protokołu doręcza się prezesowi wizytowanego sądu wojskowego, a także sędziom, o których mowa w ust. 1 pkt 4.

4. W terminie 21 dni od dnia doręczenia odpisu protokołu prezes wizytowanego sądu wojskowego oraz, za jego pośrednictwem, sędziowie, o których mowa w ust. 1 pkt 4, mają prawo zgłosić na piśmie uwagi i zastrzeżenia do treści protokołu.

5. Sędzia wizytator ma obowiązek ustosunkowania się na piśmie do zgłoszonych uwag i zastrzeżeń w terminie wskazanym przez prezesa sądu wojskowego odpowiedzialnego za przeprowadzenie wizytacji. Stanowisko sędziego wizytatora doręcza się prezesowi wizytowanego sądu, który niezwłocznie umożliwi zapoznanie się z jego treścią sędziom, o których mowa w ust. 1 pkt 4.

6. Prezes sądu wojskowego odpowiedzialny za przeprowadzenie wizytacji może zwołać naradę w celu omówienia wyników wizytacji, w szczególności w przypadku gdy wyniki wizytacji wskazują na konieczność wydania zarządzeń nadzorczych. Naradę przeprowadza się z udziałem sędziego wizytatora bądź sędziów wizytatorów, o których mowa w ust. 1 pkt 3, prezesa wizytowanego sądu wojskowego oraz sędziów wizytowanego sądu. Z przebiegu narady sporządza się protokół.

7. Uwagi i zastrzeżenia, o których mowa w ust. 4, stanowisko sędziego wizytatora, o którym mowa w ust. 5, oraz protokół narady, o której mowa w ust. 6, załącza się do protokołu wizytacji.

§ 10. 1. Zarządzenia nadzorcze przedstawia się prezesowi wizytowanego sądu wojskowego, wskazując termin przedstawienia informacji o sposobie ich wykonania.

2. Protokół wizytacji, zarządzenia nadzorcze oraz informację o sposobie ich wykonania przedstawia się niezwłocznie właściwemu kolegium wojskowego sądu okręgowego.

§ 11. O lustracji przeprowadzanej zgodnie z planem nadzorczym zawiadamia się prezesa sądu wojskowego co najmniej 14 dni przed przystąpieniem do jej przeprowadzenia. Do lustracji przepisy § 9 i 10 stosuje się odpowiednio.

§ 12. 1. O kontroli działalności sekretariatu sądu wojskowego, o której mowa w art. 15a § 2 pkt 2 u.s.w., zawiadamia się kierownika sekretariatu sądu co najmniej 7 dni przed przystąpieniem do jej przeprowadzenia. W zawiadomieniu wskazuje się:

- 1) termin i zakres kontroli;
- 2) osobę (osoby), której powierzono przeprowadzenie kontroli.

2. Prezes wojskowego sądu garnizonowego może zwrócić się do prezesa wojskowego sądu okręgowego o wyznaczenie inspektora (inspektorów) do spraw biurowości w celu przeprowadzenia kontroli działalności sekretariatu w podległym mu sądzie.

3. Prezes wojskowego sądu okręgowego może zwrócić się do prezesa innego wojskowego sądu okręgowego o wyznaczenie inspektora (inspektorów) do spraw biurowości w celu przeprowadzenia kontroli działalności sekretariatu w podległym mu sądzie.

4. Protokół kontroli działalności sekretariatu sporządza się w terminie 30 dni od dnia zakończenia kontroli i przedstawia prezesowi sądu wojskowego odpowiedzialnemu za jej przeprowadzenie; odpis protokołu doręcza się kierownikowi sekretariatu, który w terminie 7. dni ma prawo zgłosić na piśmie uwagi i zastrzeżenia do treści protokołu. Przepisy § 9 ust. 5 stosuje się odpowiednio.

5. Jeżeli prezes wojskowego sądu okręgowego zarządza przeprowadzenie kontroli działalności sekretariatu w wojskowym sądzie garnizonowym działającym na obszarze okręgu, zawiadomienie o planowanej kontroli oraz odpis protokołu kontroli doręcza się prezesowi kontrolowanego sądu wojskowego. W takim przypadku prezesowi tego sądu przysługuje także prawo zgłoszenia uwag i zastrzeżeń, o których mowa w ust. 4. Przepis § 10 ust. 1 stosuje się odpowiednio.

§ 13. Badanie sprawności postępowania w poszczególnych sprawach przeprowadza się w szczególności przy wykorzystaniu elektronicznych systemów ewidencyjnych.

Rozdział 3

Nadzór zewnętrzny

§ 14. Minister Sprawiedliwości co najmniej raz w roku zwołuje naradę z prezesami wojskowych sądów okręgowych w celu omówienia zagadnień związanych ze sprawowaniem nadzoru.

§ 15. 1. Ogólne kierunki wewnętrznego nadzoru, o których mowa w art. 15c § 3 pkt 2 u.s.w., ustala się, uwzględniając w szczególności wyniki analizy informacji rocznych, a także wyniki narady, o której mowa w § 14.

2. Ogólne kierunki wewnętrznego nadzoru mogą obejmować także odrębne zalecenia odnoszące się do działalności sądów wojskowych na obszarze poszczególnych okręgów sądowych.

§ 16. Minister Sprawiedliwości może żądać od prezesa sądu wojskowego przedstawienia, w określonym terminie, informacji lub dokumentów, w tym akt spraw sądowych, niezbędnych do wykonywania zadań związanych z reprezentowaniem Rzeczypospolitej Polskiej przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka w zakresie spraw dotyczących działalności sądów wojskowych.

§ 17. 1. W zarządzeniu o przeprowadzeniu lustracji, o którym mowa w art. 15c § 4 u.s.w., Minister Sprawiedliwości poleca prezesowi wojskowego sądu okręgowego wyznaczenie sędziego wizytatora (sędziów wizytatorów) lub inspektora (inspektorów) do spraw biurowości, którym powierza się jej przeprowadzenie. W przypadku zarządzenia przeprowadzenia lustracji przez sędziów wizytatorów z obszaru innego okręgu, Minister Sprawiedliwości poleca ich wyznaczenie właściwemu prezesowi wojskowego sądu okręgowego.

2. Na wniosek sędziego wizytatora bądź inspektora do spraw biurowości, a także na wniosek swojego przedstawiciela, Minister Sprawiedliwości może przedłużyć termin przeprowadzenia lustracji lub zmienić jej zakres.

3. Po zakończeniu lustracji, prezes wojskowego sądu okręgowego przedstawia Ministrowi Sprawiedliwości protokół lustracji.

4. Przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości może, w terminie 14 dni od dnia przedstawienia protokołu lustracji Ministrowi Sprawiedliwości, zgłosić uwagi do sposobu przeprowadzenia lustracji lub treści protokołu. Pismo zawierające uwagi załącza się do protokołu.

5. W przypadku zarządzenia przez Ministra Sprawiedliwości uzupełnienia protokołu lustracji, prezes wojskowego sądu okręgowego przedstawia uzupełniony protokół w terminie 21. dni od dnia doręczenia żądania.

6. Po przeprowadzeniu lustracji, w razie potrzeby, Minister Sprawiedliwości wydaje zarządzenia nadzorcze i przedstawia je prezesowi wojskowego sądu okręgowego.

7. Do lustracji zarządzanej przez Ministra Sprawiedliwości przepisy § 9 i 10 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 4

Sposób dokumentowania czynności nadzorczych oraz sporządzania informacji rocznej

§ 18. 1. Zarządzenia, zawiadomienia, żądania i inne dokumenty sporządzane w związku z czynnościami nadzorczymi wymagają formy pisemnej; dokumenty można doręczać również drogą elektroniczną.

2. Pisma w sprawach, o których mowa w art. 15 § 3 i 4 u.s.w., art. 37 § 8 i art. 37e § 1 i 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 427, z późn. zm.) w związku z art. 70 § 1 u.s.w., przesyła się w sposób uniemożliwiający zapoznanie się z ich treścią osobom nieuprawnionym.

§ 19. 1. Protokół wizytacji sporządza się według wzoru określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

2. Protokół kontroli działalności sekretariatu sądu wojskowego sporządza się według wzoru określonego w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

3. Z przebiegu lustracji sporządza się protokół; przeprowadzenie innych czynności nadzorczych dokumentuje się w formie notatki urzędowej.

§ 20. 1. Informację roczną, o której mowa w art. 15d u.s.w., sporządza się w formie pisemnej.

2. Informacja roczna, obejmuje:

- 1) diagnozę sytuacji oraz problemów sądów wojskowych działających na obszarze okręgu w zakresie działalności administracyjnej, o której mowa w art. 8 pkt 2 ustawy wskazanej w § 18 ust. 2;
- 2) wskazanie działań podjętych w celu zapewnienia właściwego toku urzędowania sądu, o którym mowa w art. 8 pkt 2 ustawy wskazanej w § 18 ust. 2;
- 3) wyniki podjętych w danym roku czynności nadzorczych;
- 4) propozycje działań zmierzających do zapewnienia właściwego toku wewnętrznego urzędowania sądu, których realizacja wykracza poza kompetencje prezesa sądu.

Rozdział 5

Przepisy końcowe

§ 21. Traci moc rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 sierpnia 1998 r. w sprawie trybu wykonywania nadzoru nad sądami wojskowymi (Dz. U. Nr 111, poz. 691).

§ 22. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

W porozumieniu:

MINISTER OBRONY NARODOWEJ

WZÓR
PROTOKÓŁ WIZYTACJI

Dział I	
I.1. Podstawa prawna przeprowadzenia wizytacji	
I.2. Prezes sądu odpowiedzialny za przeprowadzenie wizytacji	
I.3. Wizytowany sąd	
I.4. Osoba/osoby przeprowadzająca/e wizytację	
I.5. Termin przeprowadzenia wizytacji	
I.6. Okres objęty wizytacją	

Dział II	
II.1. Termin przeprowadzenia poprzedniej wizytacji	
II.2. Osoba/osoby przeprowadzające poprzednią wizytację	
II.3. Okres objęty poprzednią wizytacją	
II.4. Wykonanie zarządzeń nadzorczych wydanych w wyniku przeprowadzenia poprzedniej wizytacji	
II.5. Czynności nadzorcze podjęte po zakończeniu poprzedniej wizytacji	
II.6. Wykonanie zarządzeń nadzorczych wydanych w wyniku czynności nadzorczych, o których mowa w II. 5	

Dział III				
III.1. 1. Sędziowie ¹⁾				
imię i nazwisko	okres pracy w sądzie	pełniona funkcja	okres pełnienia funkcji	średnia liczba sesji miesięcznie
III.1.2. Asystenci sędziów				
imię i nazwisko	okres pracy w sądzie	liczba sędziów, z którymi asystent współpracuje		
Uwagi:				

III.2. Zmiany limitów i obsad we wszystkich grupach zatrudnienia ²⁾							
rok ³⁾	sędziowie			urzędnicy sądowi			relacje etatów
	liczba sędziów i wakujących stanowisk sędziowskich w ramach limitu	obsada średniookresowa	% do limitu	liczba urzędników	obsada średniookresowa	% do limitu	liczba etatów urzędniczych przypadająca na jeden etat orzeczniczy ⁴⁾
III.3. Liczba osób wykonujących czynności na innej podstawie niż stosunek pracy, w tym stażyści z urzędów pracy (podstawa zatrudnienia, okres wykonywania czynności)							
III. 4. Warunki pracy (liczba sal, rozpraw itp., uwagi)							
III.5. Wnioski:							

<p>IV.3.1. Prawidłowość przydzielania spraw oraz przestrzegania zasady równomiernego obciążania pracą sędziów</p>	
<p>IV.3.2. Przestrzeganie zasady równomiernego obciążania pracą asystentów sędziów</p>	

IV.5.3. Inne dane statystyczne, istotne z uwagi na specyfikę rozpoznawanych spraw lub wykonywanych w zadań, w tym w szczególności dane dotyczące struktury załatwień	
IV.5.4. Istotne czynniki mające wpływ na sprawność postępowań sądowych	
IV.5.5. Sprawność postępowania międzyinstancyjnego	
IV.5.6. Liczba spraw zawieszonych (ogółem)	
IV.5.7. Prawidłowość kontroli spraw zawieszonych	

IV.7.5. Uwagi do organizacji pracy w zakresie toku wewnętrznego urzędowania sądu	
IV.7.6. Stwierdzone nieprawidłowości w zakresie toku wewnętrznego urzędowania sądu	
IV.7.7. Materiał źródłowy, na podstawie którego dokonano ustaleń	
IV.7.8. Wnioski:	

Dział V								
V.1. Liczba i sposób rozpoznania skarg wniesionych na podstawie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843, z późn. zm.) bez postępowań nadzorowanych przez prokuratora								
kategoria spraw ⁵⁾	wpływ	załatwienia	pozostałość	uwzględniono w całości lub części	oddalono	załatwiono w inny sposób	uwzględniono, w tym zasądzono odszkodowanie	kwota zasądzzonego odszkodowania
V.2. Uwagi do organizacji pracy sądu w zakresie toku wewnętrznego urzędowania sądu								
V.3. Stwierdzone nieprawidłowości w zakresie toku wewnętrznego urzędowania sądu								
V.4. Inne wnioski								
V.5. Materiał źródłowy, na podstawie którego dokonano ustaleń								

Dział VI			
VI.1. Wnioski dotyczące pracy sądu			
	Data sporządzenia protokołu		Podpis

- 1) w zestawieniu należy uwzględniać także sędziów delegowanych;
- 2) dane należy podać zgodnie z regułami sprawozdawczości statystycznej wynikającymi z przepisów rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 2011 r. w sprawie określenia wzorów formularzy sprawozdawczych, objaśnień co do sposobu ich wypełniania oraz wzorów kwestionariuszy i ankiet statystycznych stosowanych w badaniach statystycznych ustalonych w programie badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2011 (Dz. U. Nr 83, poz. 453, z późn. zm.);
- 3) należy podać dane na ostatni dzień okresu statystycznego w danym roku, rozpoczynając od roku poprzedzającego czteroletni okres objęty wizytacją; jeżeli wizytacja przeprowadzana jest w drugiej połowie roku – należy dodatkowo podać dane za I półrocze;
- 4) należy uwzględnić liczbę etatów sędziowskich;
- 5) rodzaj spraw wyodrębniony według oznaczeń stosowanych w urządzeniach ewidencyjnych;
- 6) obok liczby spraw ogółem w nawiasie należy podać dodatkowo liczbę spraw zawieszonych;
- 7) przez wskaźnik pozostałości należy rozumieć iloraz pozostałości i (przeciętnego) 3-miesięcznego wpływu; w sprawach wieczystoksięgowych, rejestrowych i penitencjarnych należy przyjmować 1-miesięczny wpływ, zaś w sprawach o wykroczenia i w sprawach odwoławczych – 2-miesięczny;
- 8) przez referat należy rozumieć ogół spraw przydzielonych sędziemu do rozpoznania, a w przypadku sprawy rozpoznawanej w składzie zawodowym – ogół spraw przydzielonych sędziemu do rozpoznania jako sędziemu sprawozdawcy.

WZÓR
PROTOKÓŁ KONTROLI DZIAŁALNOŚCI SEKRETARIATU SĄDU

Dział I Podstawa i zakres kontroli	
I.1. Podstawa prawna przeprowadzenia kontroli	
I.2. Prezes sądu odpowiedzialny za przeprowadzenie kontroli	
I.3. Kontrolowany sekretariat	
I.4. Osoba/osoby przeprowadzające kontrolę	
I.5. Termin przeprowadzenia kontroli	
I.6. Zakres/przedmiot kontroli	
I.7. Okres objęty kontrolą	
Dział II Ostatnia kontrola i jej wyniki	
II.1. Termin przeprowadzenia poprzedniej kontroli	
II.2. Osoba/osoby przeprowadzająca/e poprzednią kontrolę	
II.3. Zakres/przedmiot poprzedniej kontroli	
II.4. Okres objęty poprzednią kontrolą	
II.5. Wykonanie wydanych zarządzeń nadzorczych	

Dział III Dane podstawowe sekretariatu	
III.1. Kierownik sekretariatu (imię i nazwisko, stanowisko i data objęcia funkcji)	
III.2. Urzędnicy sądowi, w tym stażyści, i inni pracownicy (imię i nazwisko, stanowisko, wymiar czasu pracy, okres pracy w kontrolowanym sekretariacie)	
III.3. Obsada średniokresowa pracowników sekretariatu wymienionych w III.2 w okresie objętym kontrolą	
III.4. Osoby świadczące pracę na podstawie umów cywilnoprawnych oraz stażyści z urzędów pracy (imię i nazwisko, rodzaj, wymiar i okres pracy)	
III.5. Liczba etatów urzędniczych przypadająca na jeden etat orzeczniczy według obsady średniokresowej sędziów i referendarzy sądowych w okresie objętym kontrolą	
III.6. Liczba asystentów sędziów	
III.7. Obsada średniokresowa asystentów sędziów w okresie objętym kontrolą	
III.8. Opis warunków pracy	
III.9. Wnioski:	
Dział IV Szkolenia i narzędzia pracy	
IV.1. Szkolenia wewnętrzne odbyte przez pracowników sekretariatu w okresie objętym kontrolą	
IV.2. Szkolenia zewnętrzne odbyte przez pracowników sekretariatu w okresie objętym kontrolą	
IV.3. Narzędzia pracy	
IV.4. Wnioski:	

Dział V
Obciążenie pracowników i organizacja pracy sekretariatu

V.1. Ruch spraw i obciążenie pracą pracowników

okres	wpływ	wpływ na 1 pracownika według obsady średniokresowej	załatwienie	załatwienie na 1 pracownika według obsady średniokresowej	pozostałość	pozostałość na 1 pracownika według obsady średniokresowej	liczba urzędników	obsada średniokresowa

V.2. Opis organizacji pracy

V.3. Wnioski:

Dział VI
Prowadzenie urzędzeń ewidencyjnych

VI.1. Repertoria
(prawidłowość, terminowość)

VI.2. Wykazy
(prawidłowość, terminowość)

VI.3. Kontrolki (prawidłowość, terminowość)	
VI.4. Pozostałe urządzenia ewidencyjne (prawidłowość, terminowość)	
VI.5. Wnioski:	
Dział VII Prowadzenie akt sądowych oraz wykonywanie zarządzeń i orzeczeń	
VII.1. Zakładanie i prowadzenie akt sądowych (prawidłowość, terminowość)	
VII.2. Wykonywanie zarządzeń i orzeczeń na poszczególnych etapach postępowania sądowego i po jego zakończeniu (prawidłowość, terminowość)	
VII.3. Wnioski:	
Dział VIII Obsługa interesantów	
VIII.1. Zakres obsługi interesantów	
VIII.2. Kultura obsługi interesantów	
VIII.3. Wnioski:	

Dział IX Wnioski	
IX.1. Praca sekretariatu	
IX.2. Wnioski:	
IX.3. Materiał źródłowy, na podstawie którego dokonano ustaleń	
Data sporządzenia protokołu	Podpis

UZASADNIENIE

Potrzeba zastąpienia dotychczas obowiązującego rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 sierpnia 1998 r. w sprawie trybu wykonywania nadzoru nad sądami wojskowymi (Dz. U. Nr 111, poz. 691) nowym aktem prawnym zaistniała w pierwszym rządzie ze względu na zmiany dokonane w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. z 2012 r. poz. 952), które zostały wprowadzone z dniem 9 stycznia 2012 r. na mocy ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów wojskowych oraz ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. Nr 236, poz. 1396), a dotyczące zakresu kompetencji, które dotąd były przyznane dyrektorowi (i sędziom) zniesionego Departamentu Sądów Wojskowych Ministerstwa Sprawiedliwości. Ponieważ dyrektor przedmiotowej komórki organizacyjnej Ministerstwa utracił swoje ustawowe umocowanie na rzecz Ministra Sprawiedliwości, toteż należy określone kompetencje przekazać w nowym rozporządzeniu temu właśnie naczelnemu organowi administracji państwowej. Istotą projektu jest określenie zmodernizowanego kształtu trybu realizowania zewnętrznego nadzoru Ministra Sprawiedliwości nad sądami wojskowymi w zakresie ich organizacji i działalności administracyjnej w związku z nowelizacją ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 427, z późn. zm.), dokonanej ustawą z dnia 18 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 203, poz. 1192).

Podstawę prawną do wydania rozporządzenia stanowi art. 18 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych, zgodnie z którym Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb wykonywania nadzoru, o którym mowa w art. 5 § 2, art. 14 i art. 15 ustawy, tj. zewnętrznego nadzoru nad sądami wojskowymi w zakresie organizacji i działalności administracyjnej sprawowanego przez Ministra Sprawiedliwości oraz w zakresie czynności nadzoru służbowego i administracji sądowej, sprawowanego przez prezesów sądów wojskowych.

Projektowane rozporządzenie składa się z pięciu rozdziałów. Pierwszy z nich zawiera przepisy ogólne, drugi określa tryb czynności z zakresu nadzoru sprawowanego przez prezesów sądów, trzeci – tryb czynności z zakresu nadzoru zewnętrznego, czwarty – sposób

dokumentowania czynności nadzorczych oraz sporządzania informacji rocznej, zaś piąty zawiera przepisy końcowe.

W myśl § 3 i § 4 projektu odpowiedzialność za sprawowanie „wewnętrznego” nadzoru administracyjnego na obszarze danego okręgu powierzono prezesom wojskowych sądów okręgowych. Rodzaj czynności nadzorczych zostanie określony w równolegle nowelizowanej ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych. Zadaniem prezesów wojskowych sądów okręgowych będzie między innymi koordynacja czynności nadzorczych wykonywanych przez prezesów wojskowych sądów garnizonowych działających na obszarze okręgu. Prezes sądu odpowiedzialny za przeprowadzenie czynności nadzorczej, po jej przeprowadzeniu, wydaje, w razie potrzeby, stosowne zarządzenia nadzorcze, mające na celu w szczególności usprawnienie toku wewnętrznego urzędowania sądu i podniesienie efektywności lub poziomu kultury organizacji pracy (§ 7).

Czynności nadzorcze, które zostaną określone w przepisach ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych, noszą cechy kontroli uprzedniej, bieżącej lub następczej. Zakłada się zatem przede wszystkim podejmowanie czynności nadzorczych w sposób planowy i skoordynowany. W razie potrzeby, w szczególności w przypadku stwierdzenia uchybień w działalności administracyjnej sądu, przeprowadzenie doraźnych czynności nadzorczych można zarządzić także poza planem nadzorczym (§ 6).

Plany nadzorcze sporządzane będą odrębnie dla poszczególnych sądów, przy uwzględnieniu ogólnych kierunków nadzoru ustalanych przez Ministra Sprawiedliwości. Plany nadzorcze powinny wskazywać terminy i zakres poszczególnych czynności nadzorczych, a w przypadku lustracji – także ich zakres (§ 5 ust. 2). Projektowane przepisy przewidują, że plany te będą sporządzane i przedstawiane nie później niż do końca września każdego roku – na rok następny. Sporządzone plany nadzorcze sądów działających na obszarze okręgu oraz plan nadzorczy wojskowego sądu okręgowego, prezes wojskowego sądu okręgowego będzie przedstawiał Ministrowi Sprawiedliwości (§ 4 ust. 2).

Kolejne przepisy projektu normują tryb przeprowadzania wizytacji (§ 9 ust. 1–8). Precyzują treść zawiadomienia o przeprowadzeniu wizytacji, wskazując, że należy w nim określić wizytowany sąd wojskowy, termin wizytacji oraz sędziego wizytatora lub sędziów wizytatorów, którym przeprowadzenie wizytacji powierzono.

Odpis protokołu wizytacji sporządza się w terminie 30. dni i przedstawia się prezesowi wizytowanego sądu oraz sędziom. Prezes wizytowanego sądu oraz sędziowie mogą zgłosić na

piśmie uwagi i zastrzeżenia do treści protokołu. Sędzia wizytator musi ustosunkować się na piśmie do tych uwag i zastrzeżeń, uwzględniając fakt powiązania wizytacji sądu z systemem oceny pracy sędziów (art. 106b cytowanej ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych w związku z art. 70 § 1 cytowanej ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych).

O potrzebie zorganizowania narady powizytacyjnej decyduje prezes sądu odpowiedzialny za przeprowadzenie wizytacji. Narada ta ma na celu omówienie wyników wizytacji, uwag i zastrzeżeń zgłoszonych przez sędziów, a także wypracowania ewentualnych rozwiązań problemów, które zdiagnozowano w wyniku wizytacji. Wyniki wizytacji mogą też ujawnić konieczność podwyższenia kwalifikacji lub umiejętności sędziów, bądź pozostałych pracowników wizytowanej jednostki, a także sędziów wizytatorów.

Zarządzenia nadzorcze przedstawia się prezesowi sądu, w którym przeprowadzono wizytację, wskazując termin przedstawienia informacji o sposobie ich wykonania. Protokół wizytacji, zarządzenia nadzorcze oraz informację o sposobie ich wykonania przekazuje się właściwemu kolegium sądu (§ 10 ust. 1 i 2).

Proponuje się, aby regulacje dotyczące trybu przeprowadzania wizytacji miały odpowiednie zastosowanie do lustracji (§ 11). Analogiczne rozwiązania przewidziano również w zakresie przeprowadzania kontroli działalności sekretariatu sądu (§ 12).

Projektowane przepisy normują także możliwość przeprowadzania czynności nadzorczych, polegających na badaniu sprawności postępowania w poszczególnych sprawach przy wykorzystaniu elektronicznych systemów ewidencyjnych (§ 13). Po ich wdrożeniu do sądów wojskowych, będzie możliwe szybkie uzyskanie informacji o wszystkich czynnościach podejmowanych zarówno przez pracowników sekretariatu sądu, jak i sędziów – we wszystkich sprawach, dając jednocześnie pełny obraz toku urzędowania sądu w ramach toczących się postępowań.

W ramach kontroli uprzedniej Minister Sprawiedliwości ustala ogólne kierunki wewnętrznego nadzoru administracyjnego. Będą one opracowywane przy uwzględnieniu wyników analizy informacji rocznych o działalności sądów oraz wyników narady odbywanej co najmniej raz w roku z prezesami wojskowych sądów okręgowych (§ 15 ust. 1). Proponuje się, aby ogólne kierunki nadzoru obejmowały, w razie potrzeby, także wskazania odnoszące się do sytuacji poszczególnych okręgów. Takie rozwiązanie umożliwi sformułowanie tych kierunków w taki sposób, aby w przypadku danego okręgu możliwa była ewentualna

intensyfikacja czynności nadzorczych na tych płaszczyznach, na których jest to konieczne (§ 15 ust. 2).

Prezes sądu wojskowego, na żądanie Ministra Sprawiedliwości, przedstawia także w wyznaczonym terminie informacje oraz dokumenty, w tym akta spraw sądowych, niezbędne do wykonywania zadań związanych z reprezentowaniem Rzeczypospolitej Polskiej przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka, w zakresie spraw dotyczących działalności sądów wojskowych (§ 16).

Prezes wojskowego sądu okręgowego po zakończeniu lustracji, o której mowa w art. 15c § 4 u.s.w., będzie obowiązany przedstawić Ministrowi Sprawiedliwości protokół lustracji (§ 17 ust. 3). Jeżeli w czynnościach lustracyjnych uczestniczył przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości, będzie mógł wnieść uwagi do przebiegu lustracji lub treści protokołu (§ 17 ust. 4). W każdym przypadku Minister Sprawiedliwości może zażądać uzupełnienia protokołu. Po analizie wyników lustracji Minister Sprawiedliwości, w razie potrzeby, wyda i przedstawi prezesowi wojskowego sądu okręgowego stosowne zarządzenia nadzorcze.

W zakresie nieunormowanym w przepisach rozdziału trzeciego, do lustracji zarządzanej przez Ministra Sprawiedliwości proponuje się stosować odpowiednio przepisy dotyczące wizytacji (§ 17 ust. 7).

Wszystkie zarządzenia, zawiadomienia, żądania i inne dokumenty dotyczące czynności nadzorczych będą sporządzane w formie pisemnej, z tym że można je będzie doręczać drogą elektroniczną. Z kolei pisma dotyczące uchybień sędziów i prezesów sądów przesyłane będą w sposób uniemożliwiający zapoznanie się z ich treścią osobom nieuprawnionym (§ 18 ust. 1 i 2).

Zgodnie z projektowanymi przepisami protokół wizytacji oraz kontroli działalności sekretariatu sporządzany będzie według ustalonego wzoru (§ 19). Proponuje się, aby informacja roczna obejmowała diagnozę sytuacji oraz problemów sądów wojskowych z obszaru danego okręgu, wskazanie podjętych w danym roku czynności nadzorczych oraz ich wyników oraz propozycje działań usprawniających funkcjonowanie sądu, które wykraczają poza kompetencje prezesa sądu.

Materia objęta projektowanym rozporządzeniem nie stanowi przedmiotu regulacji prawa Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.) i w związku z tym nie podlega procedurze notyfikacji.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) oraz § 11a ust. 1 uchwały nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. Nr 13, poz. 221, z późn. zm.), projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Podmioty, na które oddziałują przepisy rozporządzenia

Projekt rozporządzenia będzie oddziaływał na:

- Ministra Sprawiedliwości,
- prezesów sądów wojskowych,
- sędziów sądów wojskowych,
- innych pracowników sądów wojskowych.

2. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia zostanie przekazany do zaopiniowania Krajowej Radzie Sądownictwa oraz Sądowi Najwyższemu – Izbie Wojskowej, a w ramach konsultacji społecznych: Stowarzyszeniu Sędziów Polskich „Iustitia”, Stowarzyszeniu Sędziów „THEMIS” i prezesom wojskowych sądów okręgowych – z prośbą o przekazanie projektu podległym sądom i przesłanie zbiorczej opinii lub zestawienia zgłoszonych uwag.

3. Skutki społeczno-gospodarcze oraz finansowe projektowanego rozporządzenia

3.1. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa w postaci wzrostu wydatków w częściach pozostających w dyspozycji Ministra Sprawiedliwości.

3.2. Wpływ regulacji na rynek pracy

Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

3.3. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorstw, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorstw, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

3.4. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.